

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPART HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Varsóba utazott az MSZMP küldöttsége

Az MSZMP képviselőiben Berez János és Szűrs Máttyás, a Központi Bizottság titkárai szerdán Varsóba utaztak, hogy részt vegyenek a szocialista országok testvérpártjai ideológiai és közügyi kérdésekkel foglalkozó titkárainak tanácskozásán.

Kisérőükben vannak: Lakos Sándor, az MSZMP KB tagja, a Pártélet felelős szerkesztője, Barabás János és Ósi István, a KB osztályvezető-helyettesei, valamint Tabajdi Csaba, a KB alosztályvezetője.

A küldöttség búcsúztatására a Ferihegyi repülőtérre megjelent Tadeusz Czechowicz, a Lengyel Népköztársaság magyarországi nagykövete. (MTI)

Befejeződött a KGST Végrehajtó Bizottságának ülése

Moszkva, 1987. január 21. (MT) — A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának Végrehajtó Bizottsága január 20-án és 21-én Moszkvában megtartotta 122. ülést.

A barátság és kölcsönös megértés légkörében lezajlott ülésen a tagországok küldöttségei az ország miniszterelnök-helyetteseivel, állandó KGST-képviselőivel az élen vettek részt, a magyar küldöttséget Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese, Magyarország állandó KGST-képviselője vezette.

A tanácskozáson Alekszej Antonov, a Szovjetunió állandó KGST-képviselője elnököl.

A végrehajtó bizottság megvitattott néhány kérdést, amelyek a KGST-tagállamok műszaki-tudományos hal-

dása 2000-ig szóló programjának megvalósításával függnek össze. Többek között megvizsgálták azt a javaslatot, hogy hozzanak létre információs rendszert a komplex program teljesítésének figyelemmel kísérése-re. A résztvevők fontosnak minősítették, hogy a komplex automatizálás egész sor problémája tekintetében élénkítsék az együttműködést.

A testület megtárgyalta az arra irányuló javaslatokat, hogy fokozzák a KGST-tagállamok egyesített energetikai rendszerei párhuzamos munkájának megbízhatóságát, s ajánlotta a tagországoknak a szükséges intézkedések megtételét.

Az ülésen megvitatták a Krivoj Rog-i ércdúsító kombinát létrehozásában való többoldalú együttműködés helyzetét.

Áttekintették a KGST-tagállamok többoldalú vízgazdálkodási és környezetvédelmi együttműködésének kérdéseit. Ez az együttműködés egyebek között azt célozza, hogy korszerű eljárásokat, berendezéseket és

készülék-rendszereket fejlesszenek ki az élővizek szennyeződés elleni védelmére és takarékos felhasználására.

A végrehajtó bizottság megvizsgálta, hogy milyen eredményekkel jár a KGST-nek a nemzetközi gazdasági és műszaki-tudományos szervezetekkel való együttműködése. Megállapította, ez az együttműködés előmozdítja, hogy a világ országai, politikai rendszerükre való tekintettel nélkül, minden irányban fejlesszék egyenjogú és kölcsönösen előnyös kapcsolatukat, továbbá segíti az államok gazdasági biztonságának és egymás iránti bizalmának erősítését, a béke megővését és szilárdítását. A bizottság jóváhagyta a KGST és a nemzetközi szervezetek közötti érintkezések ideit, valamint a KGST és számos ilyen szervezet együttműködési programjainak tervezetét.

Az ülésen elfogadták a végrehajtó bizottság 1987-88. évi munkatervét, továbbá megtárgyalták a többoldalú együttműködés folyó

Budapestnek is szállítottak

Csak kisebb kiesést kell pótolni

ÁLLATFORGALMI ÉS HÚSIPARI VÁLLALAT

A szokatlanul hideg hat re, ezt az sem akadályozta, nap miatt nem következett be termelés kiesés az ÁHV-nál. Megfelelő szervezéssel, együttműködéssel a szállítási feladatokat is teljesítették a dolgozók 18-20, esetenként 22 órai munkával. Egyeztetve a nagyüzemekkel, a kisüzemi sertések átvételét helyezték előtérbe az idő alatt. Az élő állatok beszállításába a nagyüzemi partnerek is bekapcsolódtak. Igaz, pótkocsi nélkül lehetett szállítani, de le nem álltak.

Szem előtt tartva a bel-földi lakossági igényeket, a teljes megyei ellátáson túl Budapestre is szállították a rendkívüli napokban 100 tonna tokehúst és 12 tonna többféle árut. A termelési feladatokat a tervezett program szerint hajtották vég-

re, ezt az sem akadályozta, hogy a bejárók néha késve érkeztek be, és műszaki problémákkal (például elfagyásokkal) küszködtek időnként a termelők. A bel-földi szállítások miatt csupán az export mennyisége csökkent, amit az elkövetkezőekben a nagyobb élőállat-felvásárlás révén pótolnak majd.

Az erőfeszítésekkel együtt többletköltségek keletkeztek a kemény hideg miatt, ennek (súlyvesztés, ügyelet, plusz energiafelhasználás, hőmunkások alkalmazása stb.) értékét az eddigi számítások alapján mintegy 973 ezer forintban összegezték a húsipariak. A végleges számítások valamelyest nagyobb összeget állapítanak meg, s pótlását még oldják meg.

HAJDÚSÁGI BŐRIPARI VÁLLALAT

Napi ötezer négyzetméter alapanyagokat. Ezt az eszpuhabór — a legridegebb napok sem akadályozták meg a Hajdúsági Bőripari Vállalat dolgozóit, hogy ezt az átlagos termelést teljesítsék. Tehát a nagyon hideg napok nem sújtották komolyabb mértékben a céget. Mindössze az emlékeztető jégcsúcs napján csökkent 5-10 százalékkal a termelés, ugyanis a bejáró dolgozók (az összlétszámuk mintegy 60 százalékát teszik ki) egy része nem tudott bejönni munkahelyére a környékről. És sajnálatos, hogy az aznap végző éjszakaiosok pedig nem tudták hazautazni időben.

A termelés folyamatosságát oly módon oldották meg, hogy előre biztosították az

alapanyagokat. Ezt az eszpuhabór — a legridegebb napok sem akadályozták meg a Hajdúsági Bőripari Vállalat dolgozóit, hogy ezt az átlagos termelést teljesítsék. Tehát a nagyon hideg napok nem sújtották komolyabb mértékben a céget. Mindössze az emlékeztető jégcsúcs napján csökkent 5-10 százalékkal a termelés, ugyanis a bejáró dolgozók (az összlétszámuk mintegy 60 százalékát teszik ki) egy része nem tudott bejönni munkahelyére a környékről. És sajnálatos, hogy az aznap végző éjszakaiosok pedig nem tudták hazautazni időben.

A termelés folyamatosságát oly módon oldották meg, hogy előre biztosították az

Előre biztosították az alapanyagot (Fotó: Szekeres Tibor)

Szovjet külügyminiszter-helyettes Magyarországon

Magyar-szovjet külügyminisztériumi megbeszéléseket tartottak január 19-21. között Budapesten. Vagyim Loginov fogadta Várkonyi Péter külügyminiszter-helyettes és a magyar Külügyminisztérium vezető képviselői áttekintették az időszerű nemzetközi kérdéseket az európai biz-

tonság, együttműködés és le-szerelés aktuális feladatait, a kétoldalú kapcsolatokat. Vagyim Loginovot fogadta Várkonyi Péter külügyminiszter. A megbeszéléseken részt vett Borisz Sztukalin, a Szovjetunió budapesti nagykövete. (MTI)

Ülést tartott a Hazafias Népfrent megyei bizottsága

Január 21-én, szerdán délután ülést tartott a Hazafias Népfrent megyei bizottsága. Dr. Albert Békési megyei titkár előterjesztést követően az elnökség és a megyei bizottság 1987-re szóló munkatervét vitatták meg.

Egyebek között bizottsági ülésen tárgyalják majd az ifjúság honvédelmi nevelésének helyzetét, beszámol a VIII. népfrentkongresszus óta végzett munkájáról a püspökladányi városi népfrentbizottság, foglalkoznak a cigánylakosság helyzetével, élet- és munkakörülményeinek javításának módjaival és tájékoztató hangzik el a megyei képviselőcsoport tevékenységéről.

Az elnökség többek között együttes ülést tart majd a megyei tanács végrehajtó bizottságával, illetve a KISZ megyei bizottságával, ahol a

testületek közötti együttműködés korszerűsítésének kérdéseivel foglalkoznak. Szó lesz az adómegállapítás taktikái előterjesztését követően az elnökség és a megyei bizottság 1987-re szóló munkatervét vitatták meg.

Egyebek között bizottsági ülésen tárgyalják majd az ifjúság honvédelmi nevelésének helyzetét, beszámol a VIII. népfrentkongresszus óta végzett munkájáról a püspökladányi városi népfrentbizottság, foglalkoznak a cigánylakosság helyzetével, élet- és munkakörülményeinek javításának módjaival és tájékoztató hangzik el a megyei képviselőcsoport tevékenységéről.

Az elnökség többek között együttes ülést tart majd a megyei tanács végrehajtó bizottságával, illetve a KISZ megyei bizottságával, ahol a

Magyar-szovjet gazdasági együttműködési tárgyalások

Moszkva, 1987. január 21. — A KGST Végrehajtó Bizottsága január 20-21-én tartott 122. ülésének időszaki ülése a Magyar-Szovjet Gazdasági és Műszaki-Tudományos Együttműködési Kormányközi Bizottság társelnökei, Marjai József és Alekszej Antonov miniszterelnök-helyettesek Moszkvában tárgyalásokat folytattak.

A munkatalálkozón, amelyen részt vettek a két ország érintett főhatóságainak képviselői és szakértői is, a fő figyelmet azokra a feladatokra fordították, amelyek a Kádár János és Mihail Gorbacsov múlt évi találkozásán, valamint a Lázár György és Nyikolaj Rizkov miniszterelnökök tavaly decemberi tárgyalásain elert megállapodások gyakorlati megvalósítását szolgálják.

Ennek megfelelően meg erősítették a felső szintű megállapodások végrehajtásának kibővített közös munkaprogramját. Megállapították, hogy a két ország kormányzati szerveinek irányításával a feladatok végrehajtása megfelelő intenzitással folyik. Hangsúlyozták, hogy a kétoldalú gazdasági és műszaki-tudományos együttműködés távlati fejlesztésére irányuló munkával párhuzamosan időben előre kell hozni azoknak az elhatározásoknak konkrétizálását, a szükséges szerződések folyamatos létrehozását, amelyek már ebben az évben a kapcsolatok bővítését eredményezik, s ezáltal előmozdítják a két ország gazdaságpolitikai céljainak megvalósítását.

Marjai József és Alekszej Antonov áttekintette az országok által egymásnak

szállított termékek műszaki színvonalának emelésére, minőségük javítására végzett munka helyzetét, valamint azokat az eredményeket, amelyek a magyar és szovjet szervezetek a KGST-tagállamok műszaki-tudományos haladása 2000-ig szóló komplex programjának végrehajtásában eddig elérték. E munka meggyorsítására olyan intézkedéseket fogadtak el, amelyek célja a műszaki-tudományos eredmények mielőbbi gyakorlati hasznosítása.

A miniszterelnök-helyettesek megvizsgálták a két ország vállalatai közötti közvetlen kapcsolatok bővítésének kérdéseit, a közös magyar-szovjet gazdálkodó szervek alakítására folyó munkát. Megállapították, hogy az együttműködés új formáinak kiterjesztése terén élénk tevékenység alakult ki. A kormányközi bizottság folyamatosan napirenden tartja ezt a témát, hogy segítse a nagyobb gazdaságosságot, hatékonyságot.

A társelnökök foglalkoztak a jamburgi gázlelőhely kiaknázásában való magyar-szovjet együttműködés kérdéseivel. Jóváhagyták a kormányközi bizottság idej munkatervét.

A találkozó idején egyezményt írtak alá az ioncsere gyártásának bővítésében való együttműködésről és az ezzel összefüggő kölcsönös vegytermék-szállításokról.

Keretmegállapodást írtak alá az elektrotechnikai gépgyártó vállalatok közötti közvetlen kapcsolatok elősegítéséről és közös vállalatok létrehozása lehetőségeinek megvizsgálásáról.

Lengyel kisipari delegáció Debrecenben

Szerdán, a délelőtti órákban Molnár József, a KIOSZ országos elnöke kíséretében háromtagú lengyel kisipari delegáció érkezett Debrecenbe. A delegációt Kazimierz Modzelewski, a kisiparosok lengyel szervezetének elnöke vezette, aki egyben a Lengyel Demokrata Párt alelnöke is. A delegáció tagjai Zbigniew Rudniczyk, a kisiparosok központi szövetségének elnöke és Wislaw Sinkiewicz, az elnöki osztály vezetője. A vendégeket a kora

délutáni órákban a megyei tanácsban dr. Gyarmati Kálmán, a megyei tanács elnökhelyettese fogadta, s a fogadásán jelen volt Tóth Imre, a megyei pártbizottság titkára is. A látogatás célja volt, hogy megismerjék a kisiparosainak helyzetéről, szerepéről tájékozódjanak, s hogy a luháni és a hajdú-bihari szervezet közötti együttműködési megállapodást előkészítsék. A delegáció csütörtök reggel elutazott Debrecenből.

Debrecen. Felelős 16 forint —

Üzemegységben, de önállóan

Parányi, alig néhány négyzetméternyi a Textilfeldolgozó Vállalat debreceni üzemegységének pártirodája. Mondhatni: igazodik az üzem nagyságrendjéhez. Mert ennek a munkahelynek összesen csak 177 dolgozója van. Annál meglepőbb a párttagok magas számáról: 26 tagot számlál az alapszervezet. Nagy erősség ez a gazdaságsszervező, termelési segítő politikai munkában — állapítjuk meg együttesen Farkas Sándornéval, az alapszervezet titkárával.

— Meggyőződés — jegyzi meg a titkárszónya —, hogy azokban a gazdasági eredményekben, melyeket például tavaly is elértünk, nagyon sok szerepe van a párttagok politikai szervező, meggyőző, termelési segítő tevékenységének. 1986-ban a vállalat négy üzemegysége közül mi bizonyultunk a legjobbnak.

Kimutatást terít elém: — 1984-ben 37 millió 687 ezer forint volt a termelési értékünk, tavalyelőtt már 63,5 millió, 1986-ban pedig a becsült mérleg szerint 68 millió. Közben folyamatosan növekedett a nyereség is. Négy és fél millióra számítottunk, ami félmillióval több az előző évről.

— Minek köszönhető ez a szembetűnő fejlődés?

— Ahogy ezt az iparban általánosan mondják: a termékszerkezet korszerűsítése. Nálunk ez egyben azt is jelenti, hogy nagymértékben növeltük termékeinkben az export részarányát. Csupán két szám: tavaly 35 millió 600 ezer forint értékben exportáltunk nyugati piacra, a szocialista export is elérte a 3 milliót. Ez a bázisévhez képest 480 százalékos jelent. Gyakorlatilag az év második felében kizárólag spanyol importból származó nappásított szörme, bőr alapanyagból dolgoztunk olasz piacra. Férfi háromgyedű kabátokat, zekéket készítettünk. Mondhatjuk azt is, hogy az exportra termelési fordulópontot jelentett az üzem életében?

— Mennyiben? — Korábban éveken keresztül csak száz darabokban lehetett mérni az egyes készítmények mennyiségét. Volt is bajunk éppen elég az áttalálásokkal, hiszen alig kezdtük el egy-egy termék gyártását, azon vettük észre, hogy már le is futott a szalagról. Most meg már ezres nagyságrendekben beszélünk. Természetesen ez az áttalálás sem ment könnyen.

— Miért?

— Nemcsak a dolgozóknak, bennünk, művezetőkben is volt egy kis tartózkodó félelem a magas minőség követelményei miatt. Mint ahogyan megvan mindenkiben az új izgalma. Így a legfontosabb politikai feladatunk az volt, hogy a vállalati tervek ismeretében megmagyarázzuk mindenkinek, mit jelent, milyen hasznokat hozhat a népgazdaságnak, a vállalatnak, az üzem dolgozóinak ez a munka, az exportra való termelés. Bizonyítanunk kellett az egyéni érdekeltséget is. Úgyhogy hamarosan szinte jelszóvá vált nálunk, hogy na, most megmutathatjuk, mit tudunk.

— Sikerült a bizonyítás? — Az előbb idézett számadatok mellett más is ezt mutatja. Az 1985. évi 46 ezer 250 forint átlagkereset tavaly már 50 ezer 800 forintra emelkedett. Tény, hogy nagy volt az erőfeszítés, de meghozta az eredményt az egyes dolgozók számára is. Tömören fogalmazva: mindenki érdekeltté vált a mennyiségi és minőségi követelmények teljesítésében.

Az új gazdasági helyzet megkövetelte a pártalapszervezőtől az új politikai munkamódszereket is. Farkas Sándorné, aki egyébként a szabászat művezetője, szívesen beszél erről.

— Mi csupán üzemegysége vagyunk a vállalatnak, amelynek Hajdúböszörmény a székhelye. Alapszervezetünk azonban — természetesen figyelembe véve a vállalati tervekkel és a koordinációs joggal rendelkező vállalati pártvezetőség ajánlásait — önállóan határozza meg tennivalóit, oldja meg feladatait. Az évente kétszer megtartott koordinációs értekezleteken nemcsak a vállalati pártvezetőség ajánlásait vitatjuk meg, hanem vázoljuk azt is, hogy mi, itt helyben mit teszünk, hogyan segítjük a helyi, üzemi feladatokat megoldását. Eppen ezért törekszünk arra, hogy a termelés, a gazdálkodás szubjektív feltételeit teremtsük meg.

A titkárszónya ebben jelentőséget tulajdonít annak, hogy az alapszervezet tagjai, a vezetőség, a pártcsoportbizalmiak szakmai, politikailag egyaránt felkészültek legyenek.

— Párttag az üzemvezető, a négy művezetőből három. Két művezető tevékenykedik vezetőségi tagként. A három bizalmi is a legjobban képzett, legnagyobb szakmai tu-

dású szakmunkások közül került ki. Ennek nagy fontosságát tulajdonítok. A szaktudás növeli a munkahelyi politikai tevékenység eredményességét, mivel ezek az emberek jól ismerik a szakmai folyamatokat, követelményeket, tájékozottak az emberi viszonyokban, tehát a feltételek ismeretében tudnak véleményt mondani, irányítani a munkahelyi politikailást is. Ezért volt a vezetőségválasztásnál is elsőrendű szempont, hogy olyan párttagok legyenek a vezetőség tagjai és a pártcsoportok bizalmiái, akik saját munkaterületük legelismertebb szakemberei. Ők képesek leginkább felmérni a megszokott és az új között lévő különbségeket, leküzdéni a még szükséges új iránt megnyilvánuló tartózkodást.

— Hogyan lehet ezt üzem, alapszervezeti szinten egységessé tenni? — Semmiképpen sem maradhatunk meg az általános feladatmeghatározás szintjén, hiszen dolgozóztársaink mindig konkrétan kérdezők. Eppen ezért taggyűléseinken vagy pártcsoport-értekezleteken gyakran vitatunk meg olyan szakmai, termelési kérdéseket, gondokat, melyek legközvetlenebbül érintik az egész üzemi kollektívát. Kis üzem vagyunk, mindenki percekben belül elérhető. Nem okoz gondot tehát a gyors tájékoztatás, de az sem, hogy azonnal értesüljünk az egyes munkahelyek kollektíváit, vagy éppen az egyéneket érdeklő kérdésekről. Lehet, hogy éppen ezért a legaktívabbak azok a taggyűléseink, amelyek a termelés, a gazdálkodás témakörét vitatják meg. Ezek közül is kiemelkednek az évi két alkalommal megtartott vezetői beszámolókat.

Farkasné, az önálló, eredményes alapszervezeti munkák egyik alapvető feltételének azt tartja, hogy a szaktudást még inkább a politikai munka szolgálatába állítsák: — Mi azt tapasztaljuk — fejtegeti —, hogy ha az alapszervezet és az egyes párttagok, a művezetőktől a szalagon dolgozó munkásokig együttesen beszélnek meg a feladatokat, tisztázzák ki ki tennivalóját, az eredmény sem maradhat el. Nálunk ezért jelent elsőrendű mozgósító erőt mind a párttagok, mind a többi dolgozó körében az elismert, jó szakember párttagok példamutatása.

Szilágyi Károly

3egyzet

Vitatkoz(z)unk!?

Gyakorta vagyok „haragban a világgal”. Véleményemet nem hallgatom el senki előtt. Aki közelebről ismer, azt is tudja, hogy „érte haragszom, s nem ellene”. Mindig bosszantott és a mai napig dühít, a egy-egy vitázó társaságban az emberek mást mondanak egymásnak, mint amit valójában szeretnének. S ennek egyszerű oka van: nem tudnak őszintén véleményt cserélni. Nem tudnak? Vagy nem mernek? Előbbi még meg is értem: — tisztelet a kivételnek — szégyenszerűen elrendelkezünk. Utóbbi már kevésbé. Félnek? Ugyan kitől és mitől?

Engem az igazat mostanában, miért vannak olyan kevesen azok, akik elfogulatlanul, kulturáltan és tartalmasan tudnak érvelni, ha úgy tetszik, vitába szállni az eltérő véleményekkel. Mitől sáhlányult így el nemzetünk „beszélőkéje”? Diplomás emberek jönnek zavarba, ha idegenek előtt kell beszélni. És ez korántsem csupán az izgalom számájára írható. Nincs szókincsünk és ezt maguk is érzik, ettől jönnek zavarba. De hogyan lehet, hogy szakmájukban különböző szinten elismert embereknek ez az „apróság” gondot okoz? A szakírók mellett legfőképpen csak se kélyes közhalékyre futja...

Társadalmi fejlettségünk jelenlegi szintjén nem túlzott igény, hogy azok, akiknek ez feladatuk, magas szinten műveljék az eszmecsere, szellemi termékeink szavakba öntését. Vagyis tudjanak másokhoz szólni, úgy, hogy azt minden műveltségi szintű ember azonnal megértse és benne is gondolatok ébredjenek. Mert csakis ez mozdíthatja ki életünket a megszokás adta, rosszul

értelmezett kényelemből, mely egész fejlődésünk akadályává lehet. Szüntelenül beszélünk kell egymáshoz, meggyőzni a másikat, jóról és rosszról egyaránt. Lehet, sőt kell népszerűtlen dolgokról is beszélni, ha azok használnak. Ehhez azonban érvelni kell tudni, felkészülten és meggyőzően.

Mindenkor tiszteletben kell tartanunk mások véleményét, megfontolni, és ha az helytálló, beépíteni a döntéseinkbe. És mindent akkor kell elmondani, amikor annak ideje és helye van, benn, a teremben hangosan, és nem a folyosón suttogva. Az ember gondolkodó lény, s mint olyan, mindenről kell hogy véleménye legyen. És van is. De úgy tűnik, még mindig kényelmesebb a hallgatás, sokszor nem is a „következményektől” tartás miatt. Egyszerűbb csak úgy elüldögélni, meghallgatni az előadót, s aztán csendben maradni, majd később a háta mögött kifejténi ellenvéleményünket. Tisztelet érdemelnek azok, akiknek a nyilvánosság előtt van véleményük, még akkor is, ha valami egészen szokatlant, újat mondanak. Mert attól, hogy a szavak nem csengnek ismerősen, még lehetnek fejlődést segítő gondolatok.

Mindig is a vitákban kibontakozó eszmecsere szolgálta a haladást, az álláspontok útköztesítését, kristályosított ki a legjobb elképzeléseket. Ezek pedig csak akkor lehettek sikeresek, ha születésüknél minél többen bábáskodtak. Úgy érzem, érdemes megtanulnunk vitatkozni. S akkor majd attól sem kell tartanunk, hogy véleményünket nem veszik figyelembe.

Nagy Zoltán

Mezőgazdaságunk gondja

Savanyodnak a földek

Hiába van kiváló vetőmag, szuper technikát képviselő traktor, vetőgép, ha a termőtalaj gyenge. Bizony, ha a föld elerőtlenedik, a növények sínyelődnek, nem érhető el kimagasló terméseredmény, elmarad a gazdasági siker. És mostanában a honi talajok termékenysége nem nő, ellenkezőleg...

Ez új jelenség. Korábban ugyanis nem a talajok minőségének romlása okozott gondot, hanem hogy egyre szűkült a bevethető terület: 1965–1980 között mintegy 300 ezer hektárral csökkent a mezőgazdaságilag művelt terület. Ez a káros tendencia az elmúlt öt évben szerencsére mérséklődött, sőt a szántók nagysága ez idő alatt kismértékben meg is nőtt. És ez eredmény. Miképp az is az, hogy ma már az egész ország területén — táblaszintig — meghatározható a talajok szerkezete, minősége, termőképessége, mely vizsgálata után kijelölhetők a javítást szolgáló technológiai beavatkozások is.

Ez annak köszönhető, hogy az elmúlt évtizedben kiépült a korszerű laboratóriumi háttérrel rendelkező egységes növény- és talajvizsgáló hálózat. E rendszernek örülünk kell, mert olcsóbb és mégis hatékony tápanyag-visszaforgatás csak akkor valósítható meg, ha pontosan lehet tudni azt, hogy mi hiányzik a földből. A laboratóriumok vizsgálati eredményei közül számosnak viszont nem örülhetünk. Mert ezek alapján megállapítható, hogy a honi termőtalajok egyre inkább savanyodnak; a szakemberek már aggasztónak tartják, hogy a mezőgazdasági földterület több mint a felének a kémhatása már messze nem optimális. Kétségtelen: a kelleténél savanyúbb termőtalaj ma még nem okoz látványos termésvesztést, a gazdaságok szinte észre sem veszik, hogy a szerényebb kukorica- meg burgonyahuzamoknak az oka — de s ezt hangsúlyozni kell: csak az egyik oka — lehet a föld minőségromlása.

Hogy mi okozza ezt a kedvezőtlen folyamatot? Több tényező együttes hatása: az ipar levegőszennyezése, ami savas esőként tér — hullik — a földre; az egyoldalú műtrágyázás, meg hogy a kelő mérvszívásról a legtöbb nagyüzem nem gondoskodik. De a mezőgazdáknek a határban nem csak a savasodás okoz gondot. Az is, hogy évről évre egymillió hektárt veszélyeztet elöntéssel a víz; szikes és erősen homokos ugyancsak egymillió hektár.

A növények „táplálkozása” szempontjából természetesen elsősorban a nitrogén-, a foszfor-, a kalcium- és a káliumellátottság mértéke a döntő. A helyzet e tekintetben sem megnyugtató. A közepesnél magasabb a nitrogén- és foszfor-ellátottság a talajok 70 százalékánál — de az elmúlt öt évben jelentősen romlott a földiek kalcium-, kálium- és foszforfoltlottsági szintje. A talajok tápanyagkészlete tehát csökken, ami — hosszú távon — nemcsak az

érintett tsz-ekben okozhat bajt... Az összes agrárüzemre kiterjedő vizsgálatokon alapuló számítások szerint az elmúlt évtizedben a gazdaságok a szükségesnél mintegy másfél millió tonna műtrágya-hatóanyaggal kevesebbet használtak fel. Ez azt jelenti, mintha az egyik évben egy gramm műtrágyát sem szórtak volna ki a magyar határban!

Persze, e fontos kemikáliával való spórolás nem általános: az üzemek harmada mindig pontosan annyit juttatott ki, amennyit igényelt a föld és a növényzet; másik harmada takarékoskodott is, meg nem is, pillanatnyi anyagi helyzetétől függően, a harmadik harmada a gazdaságoknak ellenben — mintegy másfél millió hektáros területen — már évek óta a szükségesnél kevesebb műtrágyát használ. És — állítják a szakemberek —, ha az elmúlt százaság sújtotta három évben a föld mindenhol megkapta volna az optimális nagyságú tápanyag-utánpótlást, az aszály okozta termésvesztés mérsékeltebb lett volna, hiszen a növények vizigénye kisebb, ha bőséges a tápanyag-ellátásuk.

De a hozzáértők mást is mondanak. Leszögezik: egy percig sem folytatható tovább a talaj tápanyag-tökéjét és termékenységét csökkentő gazdálkodási gyakorlat. Az elmúlt években az üzemeknek nem felejtették el a növénytermesztés ábécéjét, a legtöbb helyen azért nem indították a kor és annyiszor a műtrágyázó brigádokat, ahánykor azt a szükség megkövetelte volna, mert így próbáltak takarékoskodni a kevés forinttal, amit a gazdálkodás teremtett. Mert az tény, hogy a műtrágyázás költségei lényegesen gyorsabban növekedtek, mint a felvásárlási árak, meg aztán a jelenlegi termésszintek további emelése fajtálagosan magasabb műtrágya-felhasználást igényelne, azaz még több forintot.

Januártól — átlagosan — mintegy 8 százalékkal csökken a műtrágyák ára. Talán ez is ösztönzi majd az évek óta stagnáló műtrágya-felhasználás okserű növelését az üzemeket.

Horváth L. István

Mi a hozzáadottérték-adó?

Hozzáadottérték-adó, ez nem éppen rövid szakkifejezéssel manapság egyre többet találkozunk. A pénzügyi rendszer megújításának, az egész reformfolyamatnak egyik fontos alkotóeleme az adórendszer átalakítása, így érthető, hogy egyre több szó esik erről az újításokról, másrészt a hozzáadottérték-adó bevezetésének lehetséges módját kutatják.

Ezzel az adófajttal elég sajátos módon találkozunk itt Magyarországon, éppen a növekvő turizmus révén. A nyugati országokban vásárolt műszaki cikkek után ugyanis az üzletek minden külföldinek a vételár bizonyos százalékát adóval bíztatják az ellenérték, minél több üzemben fordul meg az áru, minél magasabb a feladottozottsági foka, annál többször fizetnek adót utána, s végül megfizethetetlenül magas lesz az ára. A rendszer egyszerű módon küszöböli ki a halmozódást; miután kiszámítják az ár alapján az adót, levonják az addig kifizetett összes forgalmi adót, így végeredményben csak az után az ér-

tekméte lehet, van ennek a forgalmi adóhoz, aminek a neve ismerősebben cseng talán.

Most pedig térjünk vissza a nyugati országokban használatos szisztemára, amelynek az elve a következő: minden egyes áru vagy szolgáltatás értékesítése után kell forgalmi adót fizetni. A kötelezettség tehát nem függ attól, hogy az adott cikk a fogyasztást szolgálja, vagy éppen egy beruházáshoz szükséges berendezés. A forgalmi adót akkor is meg kell fizetni, ha például valaki alapanyagot vásárol, hogy abból valamilyen árut előállítson, vagy pedig részegységet vesz egy automata gépsorhoz. A példákat sorolhatnánk tovább: minden esetben talán jól érzékelteti, hogy a forgalmi adózás lényegében az értékesítéshez kötődik bármelyik szférában.

Persze mondhatnánk rögtön az ellenérték, minél több üzemben fordul meg az áru, minél magasabb a feladottozottsági foka, annál többször fizetnek adót utána, s végül megfizethetetlenül magas lesz az ára. A rendszer egyszerű módon küszöböli ki a halmozódást; miután kiszámítják az ár alapján az adót, levonják az addig kifizetett összes forgalmi adót, így végeredményben csak az után az ér-

ték után kell fizetni, amit az adott üzemben létrehoztak. E módszerrel kapta a nevét is: hozzáadottérték-adó.

A náluk most érvényben lévő rendszer más alapokon nyugszik. A forgalmi adó a fogyasztáshoz kapcsolódik, tehát csak az utolsó fázisban, a nagykereskedelemből számítják ki az adót, s így alakul ki a fogyasztó ár, amelyben a végösszeget felhárítják, tehát a vásárló fizeti meg az adót. S természetesen csak a fogyasztási cikkek, illetve szolgáltatások után kell forgalmi adót fizetni. (Ennek körét a jelenleg érvényben lévő rendelet határozza meg.)

Talán e néhány vázlatosan ismertett elvből is látszik, milyen változást jelent a forgalmi adó-rendszer új alapokra helyezése, a hozzáadott érték szerinti számítás bevezetése, amelyben a korábbival ellentétben minden áru és szolgáltatás után forgalmi adót fizetnek. S a változások nem vezetnek elkenőzhetően ármegnöveléshez, nagyarányú dráguláshoz.

Az új fajta adórendszer bevezetése nem pusztán elhatározás kérdése, számos olyan változást hozna, amely a gazdasági élet egyéb szféráira is kihat. Mindenképpen pozitívuma, mondják a

szakértők, hogy növekedne a termelői és a fogyasztói árak közötti különbség, az utóbbi javára, tehát javulna a kétszintűség, ami az árrendszer megfelelő működésének alapja. Am módosulnának az árarányok is, tehát ennek hatását nagyon pontosan előre szükséges fölmérni. Természetesen ez átírja a fogyasztói ártámasztásokat jelenlegi rendszerét. S végősoron lehetővé tenné azt is, hogy a vállalatok által fizetett egyéb adók mértéke esetleg megváltozzanak.

Módosulna az adó adminisztrációja, a kiszámítás módja, és ezt sem egyszerű megvalósítani. És végül, de nem utolsósorban, mint minden adórendszerben, a normatív adószabályok mellett lennének kivételek, preferált termékek vagy szolgáltatások, illetve olyan cikkek, amelyekért — például az élvezeti cikkek után — az átlagosnál több forgalmi adót kell fizetnünk.

Csak vázlatosan ismertethetjük a hozzáadottérték-adózás alapjait, problémáit, de talán ebből is látszik, hogy milyen bonyolult az áttérés az egyik rendszerről a másikra. S az is bizonyos, hogy csodákat semmiféle szisztemától nem várhatunk. Ez csak keretet adhat a gazdaság megújulásának, de a változás a termelői szférán áll vagy bukik.

Lakatos Mária

Mit „lát” a detektor?

Közlekedésirányítás egy debreceni csomópontnál

Debrecen egyik legforgalmasabb közúti csomópontjában, a Széchenyi utca-Nyugati utca-Külső vásártér csomópontban az utóbbi hónapok során megváltoztatták a forgalomirányítást és a jelzőlámpás forgalomirányítást. Ezt követően többször jelezték a közlekedők, hogy a jelzőlámpa ismét meghibásodott. A szakemberek viszont a jelzőlámpa működését mindannyiszor hibátlannak találták.

Miről is van szó valójában? A csomópont forgalomirányításának megváltoztatásakor az egyik fő feladatnak azt tekintették, hogy a Széchenyi utcán a csomópont közelében lévő — sűrűn és sokszor hosszú ideig sorompózott — vasúti kereszteződés zavaró hatását a lehető legjobban csökkentésük. Így alakították ki a csomópont jelzőlámpáját, egy helyzetérzékelő detektort pedig a köztárgyár mellett helyezték el, s ezek „figyelik”, hogy a sorompó mikor van lezárva. Amikor a sorompó előtt várakozó járművek sora a

detektorig ér, a jelzőlámpa „megváltoztatja” működését: a jelzőlámpa nem ad zöld jelzést a sorompó felé haladni akaró járműveknek. Vagyis a Széchenyi utcán a város felől a Tócskerti felé egyenesen, a Nyugati utcáról jobbra a Széchenyi utca felé, a Külső vásártér u. felől balra a Széchenyi utca felé.

E megoldásnak két előnye is van. Egyrészt a sorompó lezárása miatt tovább haladni nem tudó járművek nem „ragadnak be” a csomópontban, így nem okoznak felesleges „dugókat”, másrészt a jelzőlámpa periódusidejének rövidülése miatt a szabad irányokban a csomópont átbocsátóképessége megnő. Tehát ha a jelzőlámpa egyik periódusról a másikra megváltoztatja — az addig megszokott — fázisrendet és a zöld jelzések kiadását, az nem jelenti a jelzőlámpa meghibásodását. Csupán azt, hogy a helyzetérzékelő detektor működésére zárván van. Ter-

mészetesen azt is, ha a sorompót felnyitják és jelzést ad a csomópont forgalomirányító jelzőlámpája visszatér a „rendes” fázisprogramhoz.

Ezzel kapcsolatban első sorban arra a kell a figyelmet felhívni, hogy ezen a helyen a jelzést a járművek vezetői különösen mellőzzék. A rutinvezetés veszélyei közül itt főleg az fenyeget, hogy a járművezető nem a saját forgalmi sávjának a jelzését figyeli, hanem — kényelmességből(?) — a szomszéd forgalmi sáv jelzésére indítja el járművét. De rendkívül fontos az is, hogy a Széchenyi utca páratlan oldalán a csomópont és a sorompó közötti szakaszra elrendelt megállási tilalmat (mely a padkára is érvényes!) a járművek vezetői szigorúan és következetesen tartásuk tisztelgésben és ne álljanak meg! Ilyenkor ugyanis „hamis jelzést” ad az érzékelő detektor, mert a megálló járművek miatt „úgy látja”, hogy a sorompó zárva van.

CSOMAGTÚRÁK, NYELVTANFOLYAMOK, IRODALMI UTAK

A megye utazási irodáinak terveiből

Bár még a zord telet vagyunk kénytelenek elviselni, de sokunk már most tervezzük, hol tölti majd a nyáron szabadságát, bel- vagy külföldön, ahogy pénztárcája engedi. A tizenhat megyei utazási iroda munkáját könnyíti az, hogy zömmel számítógép segítségével végzik az utak szervezési és adminisztrációs tennivalóit. Megfigyelhető az is, hogy a hangsúly eltolódott a lakossági valutakeret terhére szervezett utakra, üdülésekre, s ezekből mind nagyobb a választék.

Az Ibusz ez évben ünnepli 85. születésnapját. A rangidős, legmagasabb színvonalat nyújtó utazási iroda idei rendkívül gazdaságos kivitelű programfüzetében az olcsó úttól a borsos ártúig minden megtalálható. Figyelemre méltó kedvezményük az idén, hogy 5 százalékkal olcsóbbak a szocialista országokba szervezett nyári Ibusz-utak. A sokféle ajánlatból néhány: a Tavasz a Fekete-tengeren, a Szlovák várak, kastélyok, hajót, a Csehszlovákia-NDK-Szovjetunió körút, Málta, Japán, Argentína, Vietnam, Észak-Korea. Bővült a szovjet, úgynevezett csomagutak köre, amelyre a résztvevők személygépkocsijukkal nevezhetnek be.

Az idegen nyelvek iránt érdeklődők angol, német és orosz tanfolyamra iratkozhatnak be tudásuknak megfelelően Szombathelyre, Székesfehérvárra, ahol sportlára is lehetőségük nyílik. A tavalyihoz hasonlóan bizonyára az idén is népszerűek lesznek az apartmanos vagy az irodalmi utak.

Az Expressz Utazási Iroda első sorban az ifjúság, így a korábbi évek stratégiájára változtatlan: főleg a kispénzű fiatalok számára szerveznek utakat, olcsóbban, valamelyest csekélyebb szolgáltatásokkal. Városlátogatásokra, tanulmányi kirándulásokra, különféle ifjúsági rendezvényekre (például sportversenyekre, koncertekre) mozgósít az iroda. Évek óta gond, most is az, hogy az érettségizetők számára, ezt enyhítendő, némi átszervezés szükséges volt. Tovább csökkent a költségeket az, hogy az iroda számos diákigazolványt, bérletet ad ki. Egyenként s csoportoknak egyaránt. Érdekes lehet a finnországi kerékpártúra, a külföldi angol, német, orosz nyelvtanfolyam, az ázsiai körút, a Kanári-szigetek.

A Cooptourist százötvenhárom külföldi utat ajánl az idén. Az előrejelzések szerint továbbra is népszerű a jugoszláv és a bolgár tengerpart. Több a csehszlovák hegyvidéket és gyógyfürdőhelyen eltölthető üdülési. Új utak: Ciprus, Kuba, Spa-

nyországot stb. és az eddig-nél több utat ajánl a Debrecenben tizennégy éve működő iroda Romániába és a bolgár tengerpartra, ahol több turnus esetén nagyobb kedvezményeket nyújtanak. Távlatos uticélok: Kína, Japán, Észak-Amerika. A hagyományos körutak mellett az idén egy harmincöt napos világkörúti utazás is szerepel a programban. A Cooptourist is némely utat a nagyobb hozzáférhetőség kedvéért forintért ajánl. Ad kedvezményt (olcsóbb utazás, pótagy stb.) a gyerekek számára tizenkét éves korig.

Már tavaly is olvashattuk azt a programfüzetet, melyben a Budapest és a Locomotiv Tourist, az OTP-Penta Tours, a VIA Idegenforgalmi Közös Vállalat, az Utas Tours és a Volántourist együtt kínálta útjait, megkönnyítve a turisták választását. Az útjainlatok jó szerével az egész világot át-

fogják Thaiföldtől Európán, Egyiptomtól Brazíliáig: földrajz, történelem és művészet, gasztronómia, karnéval, sport, fürdőzés igézetbe, izgalmaiba csábítván az utazókat. A VIA legnagyobb idei vállalkozása a 48. kemping-világutazás, amely a közép-európai országokba, melyet Dániában rendeznek csakis kempingklubtagok számára. '87-től új szolgáltatás: bármelyik, az ügyfél megjelölte kempingben, telekre vagy teletáviratra helyet foglaltat le az iroda. Az Utastours, mely a VIA-hoz hasonlóan fiatal iroda még szűkebb hazánkban, az évben 20 országba kínál 102 utat; programjai közül nevezetes: a nemzetközi nőnapra különvonatot indít Prágába Hajdú-Biharból s még két megyéből, hogy sokszínű rendezvény-csokrot nyújtson át vendégeinek. Az idej Forma 1 rendezvényekre való szervezésből úgyszintén kivesszük részüket.

Tévedni emberi dolog

Holnap hol vársz rám? — kérdezted szóra nyílt szemekkel. A szokott helyen — válaszoltam, s képzeletben ócska kávéházunkban ültem. Négy és öt között, hallottam nagyon messziről, de te már rég elűntél a tömegben.

Lassan kortyolom a forró kávét, közben el-mélázva lapozok egy gyűrött Élet és Irodalmat. Az álmosító csendet megzavarja a toronyóra kongatása. Ijedten számolok: egy, kettő, három, négy. Megkönnyebbülök. 4 óra van. Pár perc és itt vagy. Garai Gábor: Doktor Valaki tévelygéseiből... Vers az első oldalon. A Doktor Valakik is tévednek? Milyen furcsa! Az élet tele van tévedésekkel. Megbocsáthatatlan tévedésekkel. Vagy éppen megbocsáthatókkal, hiszen tévedni emberi dolog. Tévedtem én is. 4 óra 5 perc. Gyűrűgetem félig szívott cigarettámat, kortyolom a kihűlt kávét. Kitalolom az időt és rád gondolok. „Az ember nem hegedű, hogy kimentek a tűzből...” — írja Apáti Miklós. Zerk Zoltánra emlékezve. Zerk Zoltán — emlékezek: „... hát re mondja el nekünk az álmait az írókról, a könyvtárszobáról, a ten-

gerről, a sirályokról.” Milyen nehéz egy szép álmot almodni! Tengerről, sirályokról! Beleharapok a háromnapos zsmélébe és álmodok. Emlékszel? Életünk első tengere az Angol-csatorna. „Hölgyeim és Uraim! Magunk mögött hagytuk az öreg Európát...” — hangzott a kapitány hangja. Aztán már csak téged hallottalak: „Sirályok”. Én akkor is azt hittem, hogy álmodok. Néha mégis valóra válnak álmaink? „Egy col-lát legyen szíves!” Nincsen. Csak juice. Máskor szerettem. Most nem. Most colát akarok. Most téged akarok. Álmodni veled tengeri és sirályokat. Valaki le-ejtett egy poharat. „Sem-miség” — szól a pincér. Vannak még humánus emberek? 4 óra 20 perc. Lassan sötétedik. Kinyílik az ajtó. Talán te... Nem, nem! Tíz év körüli gyerek lép be. Nagypapja int-teget neki a szomszéd asztaltól. Gyermeknevelés több üveg sör mellett. Aztán hangzik a kritika. Ezek a mai fiatalok! Ösz-tönösen az üres kávéspohár után nyúlok. Pedig még tisztán emlékszem az utolsó kortyra. „Te nem figyelsz rám!” — mondta a szeretőm. Vissz-szajáték. Keresztes Ág-nes. Ez talán egy érde-kes írás lesz. Valóban, te mindig figyelsz rám? 4 óra 30 perc. Amikor me-

Ideiglenes otthon, magas kerítéssel

II. A növendékek vallomásai

Az intézetben a lányokat húszfős csoportokba szervezik. A csoportok között van bizonyos minőségi szempontú differenciáltság. Így például a szakmunkás-képzésben részesülők (vagy akik korábban már elkezdett középiskolai tanulmányokkal rendelkeznek) bizonyos fokig „elit” csoportnak titulálják közösségüket, ebből következik, hogy identitástudatuk is jóval fejlettebb az intézetben megszokott átlagnál. Egy idő után a gyermekekben kialakul a csoportjukhoz, nevelőjükhöz való nagyfokú kötődés, a nevelőt szinte minden esetben felruházzák bizonyos szülői tulajdonságokkal is. Egy ideiglenes időszakra való átkerülés is egy másik csoportba komoly érzelmi problémát okozhat a lányoknak.

Kéremre az igazgatónő lehetővé teszi, hogy találkozzam néhány növendékkel.

M. M. tizennyolc éves, finom arcú lány, egyáltalán nem a „megtévedt” fiatal típusa. — Szüleim 1974-ben elváltak. Édesapámról azóta szinte semmit nem tudok. Anyukám a húgommal tavalyelőtt disszidált Ausztriába. Ugyanis van két testvérem, egy nővérem és egy húgom. A nővéremmel nem tartom a kapcsolatot, a húgommal és anyuval levelezünk. 1982 szeptemberében kerültem állami gondozásba. Rossz magatartásom miatt. Csavarogtam. Először Balatonkenesére kerültem intézetbe, ahol elvégeztem a hetedik osztályt, majd Sopronban a nyolcadikat. Ezt követően Győrbe, a közegészségtudományi szakközépiskolába nyertem felvételt, de onnan kimaradtam. Ezután beutaltak Debrecembe, egy éve vagyok itt az intézetben, letettem a gépírás vizsgát. A tanműhelyben varrodában dolgozom, ahol munkaruhákat varruk. Nem rossz itt Debrecenben, lényegében mindent megkapunk... Csak a bezártság... Már csak egy hétig leszek itt, innen Győrbe megyek, a kórházban kapok adminisztrátori állást. Szeretnék továbbtanulni, leg-alább az érettségit letenni. Van egy komoly volégyén-jelöltem Győrben, vele sűrűn levelezünk. Szeretném, ha jól alakulna az éle-

tem... Kicsit félek az új munkahelyemtől, de remélem, nem lesz semmi problémám. Most varrom a „szabadulási” ruhámat...

Zs. E. tizenöt éves, szőkes, filigrán lány, sötétkék „Puma” márkájú sportruhát visel. Rendkívül szabadosan fogalmaz a beszélgetés során. Némi fásultsággal sorolja életének állomásait: — Négyéves koromban édesapám és édesanyám eldobtak — nevelőotthonba kerültem. Szüleim itt, majd elváltak, ezalatt én a szegedi gyermek- és ifjúságvédő intézetbe kerültem, ahonnan 1974. október elsején átvittek a szegvári nevelőotthonba, ahol befejeztem a nyolc általánost, és elkezdtem női szabónak tanulni. De ezt az iskolát otthagytam, és így átkerültem a szegedi nevelőotthonba, ahonnan megszöktem. Ezután kerültem ide, Debrecenbe, a lánynevelőbe. Egy nővérem és egy bátyám van, ők is nevelőotthonban nőttek fel, de már nagykorúak. A bátyámmal tartom a kapcsolatot, aki itt is látogat. Jól érzem azt magam, már ahogy egy bezárt nevelőintézetben lehet... Májusban Esztergomban voltam prózámódó versenyen, ahol második helyezést értem el. Varró-dában dolgozom, lettem a varrói tanfolyamot. Hogy meddig leszek itt? Még nem tudom. Függsz a téli eltávozásomtól, a szegedi nevelőotthonba megyek szabadságra. Ha nem lesz probléma a magatartásommal, akkor végleg visszamehetek a szegedi otthonba. Ott nagyobb lenne a mozgási szabadságom. Szeretnék majd egyszer a szegedi ruhagyárban elhelyezkedni. Ha eljön az ideje, családöt is akarok.

Sz. M. tizenhat éves, hártározott fellépésű lány. — Szüleim elváltak, erre elköltöztünk édesanyámmal és az öcsémrel a mostani lakhelyünkre. Körülbelül öt éve kaptunk egy tanácsot lakást. Egy ideig rendszeresen látogattuk édesapámat, ő ugyanis Szegeden lakik. De ez a kapcsolatunk megromlott. 1983 májusában kerültem állami gondozásba Szegeden, onnan megszöktem. Általában édesanyámhoz szöktem, hozzá húzótt a szívem. Volt munkahelyem is, de mivel

voltak napok, amikor nem jártam dolgozni, kidobtak az állásomból. Hogy szoktam is, meg csavarogtam is, ide kerültem.

Itt benn a szabó-varró és gépiró tanfolyamot végzem. De ha innen kikerülök, egyelőre állatgondozónak szeretnék beállni az otthoni termelőszövetkezetbe. Otthatezer forintot is megkeresnék. Az én elgondolásom az lenne, hogy a munkámmal megkeresnék egy tisztes összeget, abból leraknék ezer forintot rezsire otthon, hogy ezzel is segítsen édesanyámat. Öcsém most szakmunkástanuló, szeretném ha jó, biztos állása lenne neki is. Anyagi-lag rendbe akarok jönni, aztán majd tovább is tanulhatnék.

S. K. tizenhat éves lesz. Kicsit excentrikus külsejű lány. Beszélgetésünk közben mindig az volt az érdekes, hogy szeretné megkerülni a kérdéseimet. Bizalmatlan, zárkózott volt. Rövid tömördatokban beszélt magáról: — Négy hónapos koromban kerültem állami gondozásba. Nevelőszüleim vannak, akik örökre fogadtak, és a nevékre is irattak. Tizenhárom éves koromban megtudtam, hogy ők csak nevelőszülők és nem édes szülők. Ekkor kezdtem el csavarogni. Volt egy kocsilopásom és egy butikbetörésem. Valahogy úgy éreztem, hogy a nevelőszüleim nem szeretnek, nem szerethetnek annyira... Anyámról nem tudok semmit, a szülőapámat is csak most nemrég ismertem meg. Idegen volt. Nem láttam addig soha életben. Csavargás miatt hoztak be a debreceni intézetbe. A nevelőszüleim minden látogatásuknál voltak. Innen júniusban szabadultam, beírtattak Pilisvörösváron a gimnáziumba, de aztán azt otthagytam, mert megismerkedtem egy fiúval. Nem bírtam ki, hogy ne találkozzam vele, otthagytam a nevelőszüleimet, és felmentem a fiú után Pestre. Mivel „próbara bocsátott” voltam, ezért gyorsan visszahoztak Debrecenbe, nehogy valami újabb bűncselekménybe keveredjek. Itt a szövőszályban tanultok. Szeretnék kollégiumba menni, mivel nem tudom, hogy a nevelőszüleim ezek után visszafogadjanak-e... De szeretném felülni a kapcsolatot tartani. A nevelőszüleim holmijából is sok mindent eladtam, még azt az aranyláncot is, amit tőlük kaptam ajándékba a szabadulásom után. Pénzre volt szükségem... A jövőmről? Nem tudom. Most zavarban vagyok... Kértem, hogy visszajöhessenek ide Debrecenbe, az intézetbe. Itt valahogy biztonságosabb, mint kint. Még nem tudom, mi lesz velem, ha kimegyek...

H. I. tizenhat éves intézeti növendék. Konok, kemény, sokat próbált fiatal arc, melyen látszik a tudatos „felvértezettség” az esetleges további gondokkal szemben. — Kiskorom óta állami gondozott vagyok. Apámat nem ismerem, anyámat se nagyon, de tudom, hogy börtönben van. Voltam nevelőszülőknél Solton, Kiskunhalason, de nem jól bántak velem. Elvégeztem a nyolc általánost, aztán Pesten dolgoztam. Nem jártam rendszeresen munkahelyemre, erre kitétek a gyárból. Pestről át kellett mennem Kecskemétre, onnan pedig ide utaltak be. Március 28-án kerültem Debrecenbe. Majd ha innen szabadulok, a bátyámhoz szeretnék menni lakni. Dolgoznék, sportedzésekre járnék, gyűjteném a pénzt, házat vennék... Ha kikerülök innen, dolgozni fogok. Hogy milyen lenne az ideális család? Nem tudom, még nem gondoltam ezen. Debrecen nem rossz hely, de szeretnék inkább kinn lenni... Az intézeti nevelők egyebéknél rendezek sok mindent meg lehet velük beszélni. Van itt bent egy unokatestvérem is. Én testvéremnek nevezem...

(Folytatjuk)
Fehér Ágnes

IS

Gya

Belépve van Gimn...
taság fog...
jén nagy...
tumban, m...
tapodja m...

A rend...
természet...
nyilatkozó...
„szinten”

Az 1962-...
képp, 1964...
mény, egy...
tel. A jele...
nőtt ki a...
égsze al...
1986 januá...
gimnázium...
Egy évtize...
keresztese...
tetni. Végü...
és nebuló...
meggondol...
lám előbb...
folyt tovább

Nyilv...
a helyi igé...
nyezetnek...
gimnázium...
hoz.

Mint...
anyagot ok...
igényeiket...
lehetősege...
kultációs k...
előtt ugyan...
számára ny...
pasztalatai...
zési forma...
diák szakm...
oktatásbeli...
nem tudna...
oktatási int...
s pluszkép...
sége kínál...
zetés, úgyir...
zés program...
lői ismerete...
helyezkedh...
oktatásban...
meg: céltu...
sintre e...

— Átfogó...
velés, közz...
vány presz...
mogást e...
— Igen, e...
erre is bizt...
élni, s azt...
vel, a kézil...
náziumi erő...
pedig celtár...
esetén: tévé...
a sportpály...
szorgoskodn...

— Van-e...
— A vár...
Az e fakult...
vámkezelői...
láncat, s v...

KÖNYV

Egy irod...
német nyelv...
rom er (Ere...
Erlertes=is...
nalmányok...
mélyes elmé...
ben vélt el...
tások mélyé...
grafizmusra...
pontú elem...
esküsznek...
a debreceni...
tudom a há...
jellemezni...
rem szárm...
kumát, nem...
tanulmányok...
milyen utat...
le sorsa ez...
fogalmazand...
nek nem sz...
ve pozitív...
lyes ismeret...
kötéledezőn...
nem figyelh...
a műre, a K...
mű kötet ve...
nyit azért...
nem lehet...
irodalomba...
így csak be...
költőnek nev...
lőnböző sajt...
irodalomtört...
élen, érdeke...
anyagok al...
névelé.

A Kó a l...
kiadásban...
Ismerjük an...
rakóteket n...
gott szívvel...
suk: Lévy...
könyve ott...
államtól kib...
között. Nem

Gyakorlati életre nevelni

Belépve a Biharkeresztesi Bocskai István Gimnázium épületébe, patyolatos tisztaság fogadja a látogatót, pedig télvíz idején nagy a „latyakveszély” az olyan objektumban, melynek több mint kétszáz diák tapadja naponta folyosóit, tantermeit.

A rend nyomán támadt derűlátásunkat a természetes optimizmussal, bizakodással nyilatkozó igazgató, **Fülöp Mihály** tartja „szinten” itt-tartózkodásunk idején.

Az 1962-es párhatarozat következményeképp, 1964-ben jött létre a középfokú intézmény, egy épületben az alsófokú tanintézettel. A jelen korszerű „iskolaház” 1969-ben nőtt ki a földből. 1985-ig közös igazgatás égisze alatt működött a két iskolatípus, s 1986 januárjától vált önálló státusúvá a gimnázium — külön élete egyéves tehát. Egy évtizede felvetődött: érdemes-e Biharkeresztesi középfokú tanintézetet működtetni. Végül a nevelőtestület lelkes munkája és nebulóik eredményei nyomán, s azon megfontolásból, hogy a demográfiai hullám előbb-utóbb elérí a középfokot is, folyt tovább a községben az e típusú képzés.

— Nyilván az volt a továbbiakban a cél: a helyi igényeknek, lehetőségeknek, környezetnek megfelelő profil alakítását ki a gimnáziumi forma — fordulok az igazgatóhoz.

— Mint mindenütt, itt is adott emberanyagot oktatunk, s formáljuk kulturális igényeiket. Az oktatási színvonal fejlődési lehetősége okán örömmel üdvözöltük a fakultációs képzés megindítását. Bevezetése előtt ugyanis csak a nagyobb középfokú iskolák számára nyílt tagoztatási lehetőség. Tapasztalataink szerint nálunk bevált e képzési forma: intenzíven tágható általa a diák szakmai látóköre. Iskolánk fakultációs oktatásbeli sajátossága: azok számára, kik nem tudnak vagy nem szándékoznak felsőoktatási intézménybe jelentkezni, az e típusú pluszképzés keretében gyakorlati lehetőséget kínálunk. Szerepelt már gépkocsivezetés, ügyintézés mint külön tárgyat e képzés programján; jelenleg számítógép-kezelői ismereteket közvetítünk. Operatorként helyezkedhetnek el érettségi után az ilyen oktatásban részesült gyerekek. Itt jegyzem meg: célunk a számítógépes oktatás tagozati szintre emelése.

— Átfogó cél tehát a gyakorlati életre nevelés, közvetlenül: az érettségi bizonyítvány presztízsének emelése. Kapanak-e támogatást e sajátos fakultációs formákhoz?

— Igen, az üzemekkel való jó kapcsolat erre is biztosított. E segítséggel igyekszünk élni, s azt meghálálni: másorok rendezésével, a kézilabdacsapat utánpótlásának gimnáziumi erőkből való szervezésével stb. Ok pedig céltámogatást is juttatnak szükség esetén: tétét vásárolnak, fuvarral segítenek, a sportpálya helyreállítási munkálataiban szorgoskodnak stb.

— Van-e különleges képzési formájuk?

— A vázügyi képzést annak tekintjük. Az e fakultációs formát tanultak középfokú vámképzéssel képzéssel hagyják el iskolánkat, s vámkézelőként helyezkedhetnek

el egyes vállalatoknál. Célunk: a vámképzést segítő, belügyi kollégium tető alá hozása.

— Milyen a továbbtanulási igény?

— A jelentkezettek és a felvettek aránya 65–75 százalék körül mozog. A többség pedagógusképző intézetekbe jelentkeznek: a Kossuth-egyetemre, a nyíregyházi tanárképző főiskolára, a debreceni tanítóképzőbe. Általában van jelentkezés a jogi, a műszaki és az állatorvosi egyetemre, s katonai főiskolára is beadják jelentkezési lapjukat a biharkeresztesi érettségiző fiúk.

— Milyen osztálylétszámokkal érik el eredményeiket?

— Minden évfolyamon két osztály tanul nálunk, 22–35 diák jár egy-egy osztályba. Nyolcvankét százalékuk fizikai dolgozó gyermeke: talán ebből is adódik, hogy szeretik s kedvvel végzik diákjaink a fizikai munkát.

— Nem csoda, hogy könnyebb őket a gyakorlati életre nevelni!

— Igen, e téren is kipróbálhatják képességeiket, s többnyire eredményesen. Könyvnyű számukra a vállalati beilleszkedés. A gyakorlati képzés is hozzájárul, hogy érettségizett diákjaink az ifjúsági mozgalomban, az üzemekben vezető szerepeket is kapnak. A mindennapi helytállásra való felkészülés fóruma az NDK-val való kapcsolatunk is: a Berlin melletti Werderben nyaraként kéthetes turnusokban gyümölcsöt szednek diákjaink. A nyelvet is gyakorolhatják közben, hisz az angol mellett németet tanítunk.

— Milyenek a tárgyi feltételeik?

— Kiemelkedőnek tartom, hogy zárt videohálózat működik iskolánkban. Minden tanteremben van tévé. Kamerát szeretnénk még vásárolni.

— Nevelők? A személyi feltételek?

— A tanári kar többsége fiatal, harmincöt év az átlagéletkoruk. Viszonylag egészséges a férfi-nő arány is: negyven-hatvan százalék. Örömmel konstatalhatjuk: minden pedagógusnak van lakása: kettőnek saját, a többinek szolgálati. Mindez a helyi tanács támogatásának is köszönhető. Az ilyen kis, vidéki gimnáziumban nemcsak az anyag megtanítása a tanár feladata: a tanulás iránti igényt is fel kell ébresztenünk a diákok egy részében. Kulturális feladatokat is ellát tehát a helyi tanár. Nagy előnye persze a kisebb létszámú iskolának: nemcsak saját, kollégái tanítványait is személyesen ismeri a pedagógus: jó képességű gyerekek itt nem kallódhatnak el.

Beszélgettem a Csengőző című újság két diák szerkesztőjével: Györfly Judittal és Vajna Lászlóval. A színvonalas, olvasmányos számot lapozgatva igaznak hiszem törekvésüket: a nemrég indult lapról az egymás közötti kapcsolatokról s a jó tanári diák együttműködés elmélyítéséről. Vajna Laci túl elméletlen tartja a gimnáziumi tankönyveket: logikusak, mondja, de túlon túl részletezők, idegen szavakkal agyonterheltek. Véleményét osztom. Bár a helyi gimnázium humanizálja, oldja az oktatás „túlelméletiségét”.

Arany Lajos

MADARÁSZ GYULA: OLVADÁS

„Mentjük és terjesztjük az értékes filmeket”

Beszélgetés a Magyar Filmklubok Szövetsége munkájáról

Az elmúlt év februárjában a Budapesti Kongresszusi Központban megrendezett magyar játékfilm-szemlén megalakult a Magyar Filmklubok Szövetsége. Később, az őszi hónapokban Hajdú-Bihar megyében létrejött a szövetség helyi csoportja. Az országos szövetség elnökségének tagja lett **Rubovszky Kálmán**, a Kossuth Lajos Tudományegyetem felnőttnevelési és köznevelési tanszékének docense. A tanszéknek a kommunikációs elmélet és a filmesztétika tárgyakat oktatja immár másfél évtizede. Nagyon régóta vezet filmklubokat. Filmtörténeti kutatómunkát is végez. Kapcsolata a filmművészet múltjával és jelenével mindennapos. Vele beszélgettünk a Magyar Filmklubok Szövetsége munkájáról és terveiről.

— Az utóbbi években sok szó esett a magyar filmgyártás válságáról és a filmforgalmazás problémáiról. Egy válságban lévő kulturális ágazat gondjainak megoldását mennyiben segítheti a tavaly februárban megalakult szövetség?

— A filmszakmában nagyon sokan vélekednek úgy, hogy elsősorban az anyagi problémákat kellene megoldani, vagyis több pénzt kellene fordítani a filmgyártásra. Mi pedig, a szövetség tagjai azt hangsúlyoztuk, hogy hosszú távon a társadalom számára azok a filmek hasznosak, amelyek igaz értékeket hordoznak, azért kell összefognunk, hogy meentsük és terjesztjük ezeket az értékeket. Korlátozott mértékben, szervezett módon talán ezekkel a filmekkel is lehetne az eddiginél nagyobb bevételre szert tenni, ha minden áron erőltetnénk. De azt hiszem, végső soron ez inkább károkat okozna kulturális életünkben.

— Hogyan alakul a szervezet felépítése, s milyen tervek megvalósítása kerül előtérbe?

— A szövetség 1987 februárjáig tevékenykedő ideiglenes elnökséget bízott meg, amelyet rövidesen egy hároméves időtartamra megválasztott elnökség vált fel. Az elnöki tisztelet jelenleg Sára Sándor filmrendező tölti be, az elnökség tagjai többek között Gábor Pál, Schiffer Pál, Lányi András filmrendezők, Székfű András szociológus, Báron György filmkritikus, Horffly Pál szakfelügyelő. Az egyetemi oktatókat Horányi Örszéb docens és én képviseljük az elnökségben. A titkári teendőket megbízatás alapján végeztetjük. Hajdú-Bihar megye képviselője is a feladataim közé tartozik.

— Kik lehetnek a szövetség tagjai?

— A Magyar Filmklubok Szövetsége filmklubtagok egyesülése, a klubok tagjainak keresztül képviselhetik magukat. A tagdíjat a tagok iskolaevénként fizetik. Dolgozók évi kétszáz, a tanulók száz forintot. A szövetségbe pártoló tagként intézmények, közületek is beléphetnek, tagsági díjuk alsó határa évi ötezer forint. Elmondhatom, hogy most már nagyon sok intézmény, cég, pártolva megyei és országos szinten szervezetünket.

— Mit nyújt tagjainak a szövetség?

— Filmeket, módszereket elsősorban. Felkutatjuk valamennyi értékes film lelőhelyét, és Budapesten a Népszínház ut 97. szám alatt működő központi irodánk segítségével azok hozzáférhetőségéről tájékoztatjuk tagjainkat. Miután a nemzeti szövetség tagja is lettünk, a következő évtől kezdve az általuk felajánlott alkotásokat klubjaink rendelkezésére tudjuk bocsátani. A módszerekről szólván: a közeljövőben kezdünk hozzá egy módszertani segédanyag összeállításához. A téma: Hogyan kell filmvitát vezetni? A kiadványnak én leszek a szerkesztője. Négy helyen tartunk az országban mód-

szertani továbbképzést. Ezek közül az egyik Hajdúszabolcsban lesz. Végül bízom abban, hogy a jövőben bővülő partnereink segítségével olyan feladatokat is meg tudunk majd oldani, ami eddig nem sikerült. Máris pénzt kaptunk erre a célra a Filmfőigazgatóságtól, a KISZ KB-tól, az OKKT-tól, a TIT-től, a Művelődési Minisztériumtól és a Soros Alapítványtól. A nemzetközi filmklubszövetség korlátozott mértékben, de részvételi lehetőséget biztosít számunkra külföldi szemináriumokon, fesztiválokon. Mőd nyílik arra is, hogy tagjaink jelen legyenek a hazai játékfilmszemlén. A tervek szerint február 14-én és 15-én a Magyar játékfilmszemle keretében tartjuk meg a tisztújító közgyűléseinket. Erdekesség, hogy díjat adunk az általunk legjobbnak ítélt magyar filmnek.

— Említette, hogy össze megalakult a szövetség helyi megyei szervezete. Gondolom, szoros együtt kell működniük a Hajdú-Bihar Megyei Moziüzemi Vállalattal.

— Noha a Filmfőigazgatóság ösztönzési rendszerében pillanatnyilag nincs beépítve a szövetség határozott támogatása, a moziüzemi vállalat segítette örekvéseinket. Hasonlóképpen, mint korábban az egyetemi és főiskolai filmklubokat tömörítő Diákfilm Centrumot. Egyre több a partnerünk, s amikor hozzákötöttük az április 6–10. között sorra kerülő filmklubvezetői továbbképzés megszervezéséhez, támogatott bennünket számos megyei művelődési intézmény. Fontosnak tartom, hogy a két testvéremegye, Lublin és Debrecen, megvegye e téren is a kapcsolatot. A lengyel és népművelés szakos hallgatók részén ez eddig is létezett, ennek keretében tartottam két hónappal ezelőtt Sára Sándorról két előadást, majd vezetem anketót a rendező jelenlétében. Az érdeklődők addig is, míg nem tagok és nem kapják a szövetség tájékoztatóit, személyesen érdeklődhetnek a Hajdú-Bihar Megyei Moziüzemi Vállalat központjában Dankó Évánál, vagy kereshetnek engem, akik jelen pillanatban a szövetség összekötői vagyunk. Bízom abban, hogy rövid idő múlva görüldékenyen folynak majd a helyi szervezet programjai, s én szeretném átadni az irányítást teendőit másnak, hiszen dr. Veres József filmesztéta tehetséges filmrendező generációkat nevelt fel itt a megyében, s gondolom, lesznek, akik szívesen vállalnak aktív szerepet a helyi szervezet munkájában.

— Köszönöm a beszélgetést.

Filep Tibor

KÖNYVJELZŐ „Milyen jó volna mindent kibeszélni...”

LÉVAY BOTOND: KŐ A SZÁJBAN

Egy irodalomtörténész a német nyelvterületről a három er (Erlerberbes—származás, Erlerberbes—iskolázás, Erlerberbes—személyes élmények) ismeretében vélt eljutni a műalkotások mélyére, mások a biográfizmusra, az életrajzközpontú elemzésre esküdtek, esküsznek. Lévy Botondot, a debreceni írástudót nem tudom a három er jegyében jellemezni, hisz nem ismerem származása szociológiáját, nem tudom, milyen tanulmányokkal töltöttek, milyen utat rajzoltatott vele sorsa ez ideig. Kötetéről fogalmazandó véleményemnek nem szabad tehát eleve pozitív előjelet a személyes ismeretségből általában kötelezően adódó „megértés”, nem figyelhetek másra, csak a műre, a Kő a szájbán című kötet verseire. Bár annyit azért tudok, hogy őt nem lehet fiatal, kezdő, az irodalomba most bejött (vagy csak betoppanni) akaró költőnek nevezni, s hogy külföldi sajtóorgánumban, irodalomtörténeti munkák élén, érdekes dokumentumanyagok alatt találkoztam a nevével.

A Kő a szájbán magánkiadásban látott napvilágot. Ismerjük annyira az első lírákötetét, hogy nyugodt szívvel megállapíthatjuk: Lévy Botond verseskötete ott lehetett volna az államtól kibocsátott kötetek között. Nem ut el tőlük né-

vótlanásával, jóllehet, nem is emelkedik mellettük magasra. A könyv címét egy olasz film (talán politikai-krimi) címének emlékezem. Ebben hűvösre teszik az egyik főszereplőt, szájbába követ helyeznek. Ez a kép tehát eleve vizsgálatanságát feltehető. (Démoszthenészre, a nagy görög szónokra nem gondolhattunk, hisz ő nem követ, hanem „csak kavicot” viselt a nyelve alatt, hogy beszédképességét tőkelteltesse.) Holott ez a párhuzam sem lett volna minden összefüggés nélkül való. Nem gondolhattam rá, hisz a versgyűjteményben az egyik rövid költemény (a mindent kibeszélés vágyát melengtetve) kárhóztatja a torokkésztő, vallomásakasztó követ, „amit szájbán az idő nővel lenyelhetetlenül”. A versben megszólal a „Gyermek kívánék lenni, tiszta gyermek” (ez Babits sora) nosztalgiaja is. Lévy a gyermeké válnának a „feladni sok évnvi múltat” jó-téteményét köszönné. Ezt a nosztalgiait főként azért említtük, mert sok társa van. Nagyjából az életút felállva sok megszépült élményre nézhet vissza az ember, ráadásul az idő hálátlával egyre inkább hátrafelé fordul a fej, rég megismert tereket pásztáz a tekintet, kivált, ha eszménytelenséggel, perspektívtánsággal riaszt a jelen és a jövő.

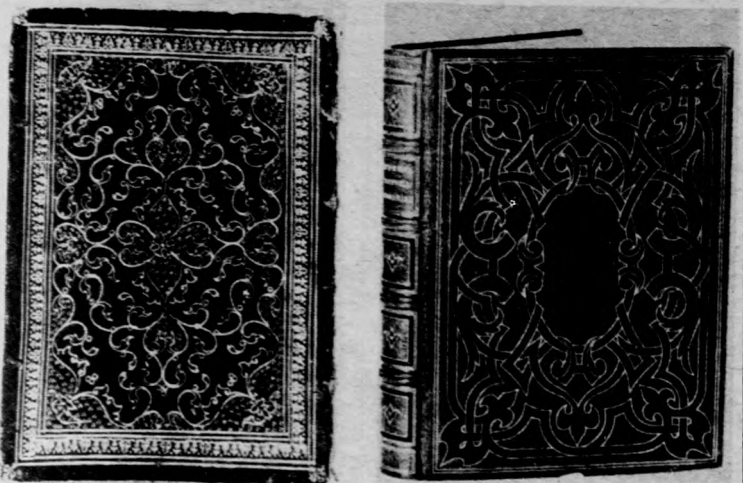
A versekből kiderül a költő jelentékeny műveltsége, ismeretanyaga (meg tudja állni, hogy nem el vissza vele), s ami fontosabb ennél: érzelmi intelligenciája. Hang-lyra maiságról tanúskodik, amely nem a formában, a nyelvi eszközökben, sokkal inkább a gondolatokban, a tartalomban rejlik. Ez a líra azt sugallja (ha ezt bizonyítandó nem is tudunk mindjárt mutatós idézetekkel szolgálni), hogy a költő felelősséggel tartozik a koráért. Innen az ambivalencia: fájlalja a kor véletlen hibáit, ugyanakkor felelős is érte. Ezért nem hitelen s rokonszenves aspektus soha sem a kivülnezt. Intellektuális énlira a Lévyé, a hozzávetőleg azonos szerzőről bír nála az érzés és a gondolat. Filozófálni viszont jobban szeret, mint festegetni, ami nem jelenti azt, hogy nem futunk össze valamilyen képpel, mondoruk egy-egy enjambementban, mint itt is: „földököl köldökszinóron rángatózom, versőtől versig megint.” Er-ről jut eszünkbe: vajon honlítottuk, mert sok társa van. Nagyjából az életút felállva sok megszépült élményre nézhet vissza az ember, ráadásul az idő hálátlával egyre inkább hátrafelé fordul a fej, rég megismert tereket pásztáz a tekintet, kivált, ha eszménytelenséggel, perspektívtánsággal riaszt a jelen és a jövő.

fordít magamból”. „kettős távcsövet szorit szememnek, / mig előtt valami idegzene a molekuláival”. Van tehát ihlet, költőnk viszont nem termi a verset, mint gyümölcsöt a fa, hanem írja. Több költeménye csak ötlet értékű, nem csupán terjedelemben mutat kis méreteket, gondolati-esztétikai hordaléka is elenyésző. A Haldokló kutya, Mái mintha az idő is megfáradt volna, Kézirat, Falon függ az idő, Töprengés című „verse” ilyen semmit, illetőleg alig valamit mondóan. Nem túl gazdag lírikusi korszorú a Várkonyi Anikó sírjára herlyezett következő két sor: „Olyan szép halott voltál Anikó / tudod-e”. Aligha kell bizonygatnunk: ez s a többi ehhez fogható írás nem érdemli meg a műalkotás megbecsülő titulust.

Lévy Botond bemutatkozása ígér-e jelentős költeszete? Nem hisszük. Az övéhez hasonló, vékonyan csordogáló líraér mindig a szerzőnek magának szokta a legnagyobb hasznót, örömet szerezni. Költőnk keveset ír, afféle vasárnapi lírikus tehát. A nagy magyar versírókép egyik billentyűje, aki — az irodalom szerelmese lévén — (sokan vagyunk így ezzel) „Effélet csinálni magga is próbálgat”. Legfőképpen, mint mondtuk, a saját öröm csíholására. (Debrecen)

Erdi Sándor

Művészi könyvkötések

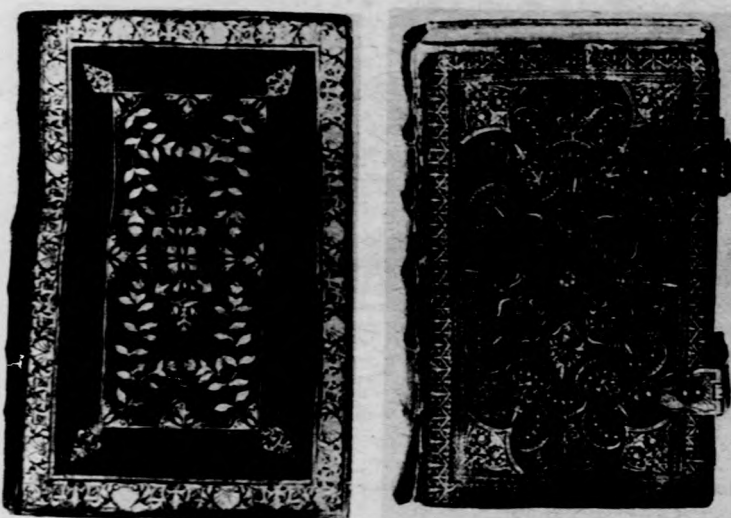
Aranyozott velencei bőrkötés (XIX. sz. vége) **Historizáló kötés (XIX. sz. vége)**

Tipográfia, illusztráció és a kötés — a művészi könyv formai meghatározói, díszjelei. E témákat járta körül az Országos Széchényi Könyvtár két korábbi s a mostani, február 14-ig látható kiállítása.

A Széchényi Könyvtár anyagából és több múzeumi és könyvtári közgyűjteményből, egyházi könyvtárból válogatták össze a Művészi könyvkötések régen és ma című kiállítás részét. A másik rész, s ezt a bemutató alcíme is közli, Szirmai János (Hollandia) könyvkötő művész modern alkotásaiból áll. S ez örvendetes tény, mert Szirmai (aki magyar származású és húszévesen, orvostanhallgatóként került 1947-ben Hollandiába) nagyszerű művész. Munkáival először kerülnek hazai közönség elé mai, modern kötések.

Azok a tárlatok ugyanis, amelyeket az utóbbi száz évben láthattunk, mind díszített történelmi köteteket sorakoztattak fel. S legutóbb az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban 1882-ben megrendezett könyvkiállításon szerepeltek „jelenkori kötések”.

A történelmi részben 135 válogatottan szép kötet vall az elmúlt korok díszkötéseinek stílusfejlődéséről. A középkori kódexek elefántcsont-faragású, drágakövekkel ékes, ezüst-ötösművészeti táblái védtek és díszítették az értékes szellemi kincseket, a könyveket. A román stílus, majd később a borbélyművészettel és domborítással készült gótikus kötések még egységes motívumkincsel rendelkeznek. A nemzeti sajátosságok csak a reneszánsz kötésekben jelentkeznek. Ilyen az a Szépművészeti Múzeumban őrzött sienai számadáskönyv (Biccherna), amelynek tábláján a város kincstárnokának korabeli portréja látható.

Nagyszombati kötés (1737) **Bardek kötés**

A magyarországi reneszánsz kötések legszebb példányai Vitéz János könyvtárából, Mátyás király Budán készült corvinái közül valók. S szinte az európai reneszánsz könyvkötészet minden jellegzetes stílusjegyével találkozhat a vitrinekben a látogató. A 17. század legyeződíszes kötései Hollandiából és Németországból származnak, s nagyon népszerű ez a díszítés ekkor Erdélyben is. Kolozsváron valószínűleg fejedelmi műhely működött. Gyönyörű az a két kötés, amely Teleki Mihály erdélyi kancellárnak és feleségének, Vér Juliannának készült — legyezőmotívumokkal, a népművészetből vett madárka és virág motívumokkal.

Aranyozott barokk kötések folytatják a sort, amelyben különösen gazdag a magyar anyag nagyszombati, pozsonyi, erdélyi műhelyek munkáiból. Rokokó és klasszicista könyvborítók jelzik a következő stílusfordulatot. S igazi különlegesség a 18. századtól a 19. század közepéig Debrecenben virágzó festett pergamenkötés. Korabeli mesterremek, amelyeket vizsgamunkának készítettek a debreceni könyvkötők. Bekötésre a Református Kollégium Könyvtárából kértek kölcsön könyveket, s a könyvtáros latinul bele is jegyezte, kinek a mesterremeké védi a könyvet. Így maradt fenn Turi András, Könyves Tóth Mihály, Bátor István, Barta István debreceni könyvkötők neve.

A gyöngyhímzéses kötések is Debrecen városához fűződnek. Az 1800-as évek közepén itt jöttek divatba a gyönggyel hímzett énekes-imakönyvek, melyeket asszony- vagy lánytulajdonosok saját kezűleg készítettek. A kompakt munka e kötések csak másodlagos.

Miként a művészetek egyéb ágaiban, a könyvkötészetben is megjelent az eklektika. A historizáló köteteket a régi mesterek, régi stílusok másolása jellemezte. Néhány érdekes szecessziós kötet zárja az Elmúlt korok szép kötései című tárlatot.

Aztán a folytonosság és a megújulás jegyében találkozhatunk Szirmai János ötven kötésével, tizenöt év munkájával. A folyamatosságot a kézimunka és a technika őrzi. A megújulást a mester új formanyelve, a könyv tartalmához igazodó, de szuverén művészete jelent. Szirmai János megfogalmazásában „a mai könyvkötőművész többre tart igényt, mint hogy pusztán dekoráljon, hogy a kötet-táblán egyszerűen csak utaljon a könyv tartalmára, az a célja, hogy egy könyv, egy irodalmi téma kapcsán saját művészi énjéről valljon, a könyv tartalmát és szellemét újra fogalmazza, visszautasítva azt az alárendeltséget, hogy a könyvet „csak” beköti és a nyomtatványt „védi”.

Kádár Márta

SPORT SPORT SPORT SPORT

Teremtornán szerepel a DMVSC

Ma reggel nyolc órakor indulnak a DMVSC labdarúgói a szlovákiai Zsolnára, egy négyes teremtornára. A debreceni gárda első mérkőzését pénteken 16 órakor játssza a besztercebányiakkal, míg a második találkozóra szombaton délután fél nyégykor kerül sor. Ezt a mérkőzést a Szlovák Televízió 2-es csatornáján közvetíti.

Erős György vezetésével a következők hűz játékosok utaznak el: Mező, Horváth (kapusok), Duro, Ludánszki, Szabó J., Szabó L. Supka, Vancsa, Nagy L., Mörtel, Benyó, Dan, Cseke, Plókai

A, Takács, Héjas, Zsupos, Jankovics, Plókai M., Magyar Zs. Néhányan (Kiss J., Szűcs J.) Debrecenben maradnak, mivel a kemény tárlaj könnyen sérülést okozhat nekik, ezért kiméli az edző a játékosokat.

A mérkőzéseken öt-öt fő lép a pályára. A szlovákiai vendéglátókkal egyeztetve a csapattal utazó tartalék játékosok pénteken és szombaton délelőtt a vendéglátó együttes hasonló labdarúgóival játszanak edzőmérkőzést. A túráról várhatóan vasárnap az esti órákban érkeznek haza a labdarúgók.

KÉZILABDA KNER-KUPA

Hódiköt SE-D. Dózsa 21-20 (10-9)

Debrecen, 200 néző, vezette Gécz, Wochner. D. Dózsa: Medgyessy — Lemák 1. Pusztai 4/2. Sipos 1. KEDVES 8/2. Kiss 3. Fekete. Csere: Maleczki (kapus), HOMOVICS 3. Péter.

A Hódiköt legjobb góldobói: Noel 7/3. Viznyicai 6/1.

Hétköznapok: 5/5. illetve 6/4.

Kiállítás: 4. illetve 2 perc.

Az első féldobban végig kiegyenlített, de sajnos elég unalmas játékot láthattak a nézők. Felváltva vezettek a csapatok, közöttük a 41. percig mindig csak egy gól volt a különbség. Ezután a Kner-kupában.

sokkal jobb védekezésének és Noel mellett Viznyicai feljavulásának köszönhetően egészen négy gólosra növelte előnyét a Hódiköt. Kedves az utolsó percben lött két góljával már csak szépitni tudott az eredményen. A Bordás, Molnár és Kasku nélkül felvonuló debreceniek enerált csapat benyomását keltették, és sajnálhatják az itthoni vereséscsapatok, közöttük a 41. get. A D. Dózsa szombaton délelőtt Ózdon lép pályára a különbség. Ezután a Kner-kupában.

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népsport	Sportfog.	Rádió	Napló
1. Arezzo (10)—Triest. (11) v. e.	x,1	x,1	1,x	1,x
2. Bologna (14)—Modena (6) végeredm.	x	1,x	1	x
3. Campobasso (19)—Messina (2) végeredm.	1,2	x	1,x	x,2
4. Catania (12)—Cesena (8) v. e.	1,x	1,x	1,x	1
5. Genoa (3)—Taranto (18) v. e.	1	1	1	1
6. Genoa (3)—Taranto (16-17) I. félidő	1,x	x,1	1,x	1
7. Lanerossi (13)—Lazio (17) végeredm.	x,1,2	x,2	1,x	1
8. Lanerossi (10)—Lazio (1) I. f.	x,2	x,2	1,x	x,2
9. Lecce (5)—Cagliari (20) v. e.	1,x	1,x	1,x	1
10. Lecce (11)—Cagliari (4) I. f.	1,2	x,1	1,x	1
11. Parma (7)—Pescara (4) v. e.	x,2,1	x,1	x	x,1
12. Parma (18)—Pescara (12) I. f.	x	x,1	1,x	1
13. Sambenedetti. (15)—Bari (16) végeredm.	x,1	x	1,x	1,x
14. Pisa (9)—Cremonese (1) v. e.	x,1	x,1	x	2,x
15. Pisa (9)—Cremonese (2) I. f.	x	x,2	1	x
16. Samben. (19)—Bari (14-15) I. félidő	1,x	x	1	x

Noteszemből

A Magyar Labdarúgók Szövetségének elnöksége kedden délután tartott ülését a napirendre került kérdésekről négy órán keresztül tárgyalt, vitázott. A legérdekesebbeknek, legfontosabbaknak tartott dolgokról feljegyzéseket írtam a noteszembe, ezek közül — talán — ezek a leginkább közérdeklődésre számot tartók...

Somogyi Jenő elnök bejelentésekkel kezdte: December 9-e a labdarúgók napja... Az NB I gólkirályának 126-os Polski kisautót ajándékoznak, a másodiknak színes tévét... Az év játékezőt „aranyzeműveget” kap, nem kevesebb mint harminc grammot, a második itt is színes tévé tulajdonosa lesz... A Népsportban fordulónként jelöljék meg a hét labdarúgóját... Jegyek, bérletek árusítását egységesítjük. Mindez a labdarúgás népszerűsítését erősíti.

Megkésve érkezett az ülésre Verebes József szövetségi kapitány, és ujjával iksett mutatva jelezte, hogy a válogatott csapatai döntetlenül mérkőztek edzőmérkőzésen. Vélemény: csak most találkoztak először a fiúk. A továbbiakban: A válogatott és az olimpiai csapat Görögországban tölt három hetet hat-hét előkészületi mérkőzéssel, remélhetően kitűnő talajú pályákon, kellemesebb időben. Az „olimpiások” spanyolországi teremtornán vesznek részt február 6-tól, a ciprusi U- és EB-s felnőtt mérkőzések után csak áprilisban találkoznak a legjobbak...

Javasolja az MLSZ elnöksége a szakosztályoknál az elkülönített keretek megszüntetését, ugyanúgy a labdarúgók eszmei értékét és a szerződéskorlátozási keretek eltörlését. Ennek érdekében négy bizottság előterjesztést készít az AISH elnöke számára. Egyetlen megszorítás: a húsz NB II-es és 16 NB I-es csapatnál összesen nem lehet több „profi”, mint 720.

Elvi határozat született — a versenybizottság ezután dolgozza ki a lehetőségeket — a kétszorosos NB II visszaállítására. Ezzel megszűnnének az osztályozók a területi bajnokok közt. Itt is feltétel: a labdarúgók száma ezután sem lehet több 720-nál. Tehát — az NB II-ben — csapatonként csak néhány játékosal köthetnek szerződést. Az átszervezésre legkorábban az 1988-89-es idényben kerülhet sor.

„Terítékre” került az MLSZ szervezeti és működési szabályzatának tervezete, melyet átdolgozásra „ítéli” az elnökség, és április 7-i ülésén újból tárgyalja.

Tiszteletbeli elnökségi tagok lesznek a régebbi MLSZ-elnökök: Barcs Sándor, dr. Terpitkó András, Kutas István és dr. Szepesi György. Közreadták a nemzetközi tanácsadó testület névsorát: Barcs Sándor, Deák Sándor, Kuncz Péter, Nagy Sándor, dr. Szepesi György és dr. Szilágyi György. Megalakították a versenybizottságot. Elnök: Somogyi Jenő. főtájtár: dr. Páncsis Miklós, tagok: Danszky József, dr. Rácz Gyula, dr. Terpitkó András és dr. Tóth Sándor.

Nem kevesebb, mint tizenöt szakbizottság összetételét jelentették a szervek elnökei. Ezek közül az edzőbizottságnak — többek közt — tagja Csende Sándor debreceni labdarúgó-szakedző, míg a területi bizottságnak tagja lett Szombati András, a Hajdú-Bihar megyei labdarúgó-szövetség főtájtára.

Fülep Kornél

Karácsonyi Emese és Piros Éva akciója az úttörő lányok cselgáncsbajnokságán

Fotószemmel

A holtidény csak vaklármá. Nyugodtan ezt mondhatjuk, hiszen január közepén is bőven rendeznek sporteseményeket Debrecen pályáin és termében. Elkezdődött a kézilabda Napló-kupa és városbajnokság, az általános iskolások jégkorongtornája, s más sportágakban is előtérbe kerültek a tizenévesek vagy annál fiatalabbak. Szekeres Tibor fotóriporter több helyszínen járt, ezúttal az ő válogatását közöljük.

Az úttörők jégkorong-bajnoki mérkőzésén Csapóker—TK Gyakorló Általános Iskola 2-0

Számítástechnikai irodabútorok

Új termékkel jelentkezik az idén a piacon a Tisza Bútoripari Vállalat 4. sz. szolnoki gyára: T-modul elnevezéssel számítástechnikai irodabútor-család gyártását kezdte meg. A tervezéskor figyelembe vették több számítástechnikai válsalát javaslatát, amelyek a berendezések esztétikus és egyszerű elhelyezéséhez, gépek mind könnyebb kezeléséhez adtak ötleteket. A T-modul bútorcsalád har-

A HÉT FILMJEI

Szines szinkronizált francia filmet rendezett Alexandre Arcady Montreali bankrablás címmel. A film férfi főszerepét Jean-Paul Belmondo játssza. A mexikói börtön-évek megérették Grimmert; éles esze és találgatósága mellett életismerettel gazdagodott. Leginkább azt tanulja meg: a jóléthez sok pénzre van szükség. Ehhez az életvitelhez Montreal egyik legnagyobb bankját veszi célba. Bohócának öltözve jut be az öröhré. Lefegyverezi az ügyvelest, majd túsul ejti az ügyfeleket. Azzal fenyegetik, felrobbantja az épületet, ha nem nyitják ki a trezort, az igazgató engedelmessékedik neki. Senki sem gyanítja, hogy a túsok között lapul két cinkostársa is...

Azt olvasom...

az egyik, felnötteknek írt tankönyvünk 148. oldalán, hogy: „Az improduktív szféra bekapcsolása következtében a makroszintű változó tökélet nemcsak az anyagi termelésben foglalkoztatottak anyagi fogyasztása testestíti meg, hanem beletartozik ezeknek a dolgozóknak a

nem anyagi fogyasztása, valamint a nem anyagi szolgáltatást nyújtók anyagi fogyasztása és szolgáltatásfogyasztása is.” Hát... nálam meg valószínűleg az évek alatt jelentős mértékben felhalmozódott értelmi amortizáció növekvő tendenciája testesülhetett meg, hogy az istennek se tudom ezt első olvasásra felfogni. — kenyeres —

Csicseri borsó

Hangzatos nevű hüvelyes növény köztermesztésére adott engedélyt a MÉM; a csicseri borsó hazánkban kevéssé ismert, annál inkább Kis-Ázsiában, Indiában és a Földközi-tenger melléki országokban. Arról nevezetes, hogy nagy a szárazságtűrő képessége, ennél fogva a csapadéktól rosszul ellátott helyeken is sikeresen termesztették. Ott, ahol természetik, elsősorban emberi táplálékként jön számításba, másutt viszont azért veszik gondozásba a termelők, mert a zöldborsóhoz hasonlóan magas a fehérjetartalma, s ennél fog-

va értékes takarmánynak tartják. Az igrszemzei Takarmánytermesztési Kutatóintézet szakemberei nemesítették ki azt a fajtát, amely a magyar növénytermesztés választékát javítja. Itthon a csicseri borsót takarmányozásra használják fel, más értékes fehérjét helyettesíthetnek vele. Am exportra is számításba jön, mindennek előtt a jó minőségű vetőmag értékesítésére kínálkozik lehetőség. A magyar csicseri borsó vetőmagjának szaporítását a nagyüzemekben megkezdtek. (MTI)

Műanyag autótetők nyugati cégeknek

A nyitott vászontetős autók őszi-téli kiegészítő-eleméül szolgáló műanyag tetők gyártásához kezdett a Győri Műanyagipari Szövetkezet. A nullszéria elkészült. A terméket egy nyugatnémet és svájci tulajdonú cég közreműködésével értékesítik majd. Az első karosszérialemeget Peugeot 205-os típusú kocsikhoz

Operaslágerek. 15.45

Törvénykönyv. A vállalati tanácsok „bizonyítványa”. Kapás Irén riportja. 16.00 Kapcsoljuk a Magyar Rádió márványtermét. Régi magyar muzsika. 16.15 A Szenator együttes és vendégeinek hangversenye az Egyetem színpadon. 16.58 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. Időjárás. Kommentár. Utközben. 17.08 Clark Terry dzsesszrejtője. Részletek Csajkovszkij operájából. 17.30 Zöld telefon. 18.30 Szeierlista. 19.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.05 Operettkedvelőknek. 20.00 A Poptarisznya dalai. 21.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 21.05 A Magyar Rádió Karintny Színpada. Alku az ördöggel. Molnár Gábor szatírja. 22.00 Nóták. 23.00 Hírek. Időjárás. Sport. 23.20 Reggae ritmusok. 0.15 Magyar és idegen nyelvű vízelző szolgálat. (Csak középhullámú.) 0.15-4.20 Éjféli után.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI Nindza színre lép (amerikai) Vig hn. 4. 6. n. 9. Apolló hn. 2. Meteor 3. Örök Max (mad-Max) (ausztrál) 19. Filmzúzeum este 9. Montreali bankrablás (francia). Vig n. 10. n. 12. Elysium (magyar). Apolló n. 10. n. 12. 4. 6. 8. Ezüst álarcos (román). Vig hn. 2. Meteor 5. Tűzvész (szovjet). Meteor 7. Leopard kommandó (olasz). Filmzúzeum f. 5. f. 7. Bolwieser (NSZK). Művész 6. Kelly hősei I-II. (amerikai). Híradó f. 10. hn. 8. Megáll az idő (magyar). Híradó hn. 2. hn. 4. hn. 6. Baromtudvar réme (magyar). Alfa 6. Elvarázsolt dollár (magyar). Delta f. 6. Debreceni videomozik műsora: Vig kamara: f. 11. f. 2. f. 4. f. 6. f. 8. Halálos játszma II. (hongkongi). Filmzúzeum: 2. 4. 6. 8. Kettős gázló (hongkongi). Meteor: 4. 6. 8. Egy csirketfogó halála (francia). Klinikus 5. Jöttem, láttam, lőttem (olasz). Vidék mozika műsora: Berettyóújfalú: Elvarázsolt dollár (magyar) 5 és 7. Hajdúböszörmény: Halálos tavasz (magyar) 5. Legenda a szerelemről I-II. (szovjet) 7. Művész mozi: Három férfi, egy mézeskalács (francia). 5 és 7. Hajdúböszörmény: A Nindza színre lép (amerikai). f. 4. f. 6. f. 8. Püspökládány: Végtelen papok (szovjet). 5. Széld motorosok (amerikai). 7.

MOZI (folytatás) BUDAPEST, 2.: 17.53 Műsorismertetés. 17.55 Képzőművészet. 18.00 Pannón Krónika. 19.00 Tévétorna. 19.05 Történelmi videók: Isztambul. NSZK ismeretterjesztő film. 20.00 Ultimatum. Dokumentumfilm. 20.40 Paganin: Etdők. 21.00 Híradó. 2. 21.20 Betűreklám. 21.25 Míra háza. NSZK tévéfilm. 22.35 Képzőművészet. POZSONY, 1.: 9.20 Tévéfilm (ism.). 10.45 Orvosi tanácsok. 10.55 Honvédelmi magazin (ism.). 11.35 Dokumentumfilm. 11.55-12.25 Tévébörze. 16.35 Fiatalkori (ism.). 17.05 Metronóm. Könyvüzenet magazin. 17.45 Laosz. Dokumentumfilm. 18.00 Közép-szlóvakiai magazin. 18.20 Esti mese. 18.30-19.00 Kék fény. 19.30 Híradó. 20.00 Szejk a derék katoná. Cseh film. 21.50 Találkozás barátokkal. 22.30 Az NDK TV zenés szórakoztató műsora. POZSONY, 2.: 16.00 Utórok magazinja. 17.00 Maja, a méhecske. Rajzfilmsorozat. 17.25 Szállnak a darvak. Szovjet film. 19.00 Tv-torna. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.05 Téveopera. 20.55 Utazó kamera (Lisszabon). 21.30 Híradó. 22.00 Világhíradó. 22.15 Majomművészet. Amerikai tévésorozat. MOSZKVA, 1.: 14.00 Hírek. 14.15 Dokumentumfilm. 14.40 Hangverseny. 15.05 Hírek. 15.10 A jelenkor és a munkaszolgálat. 15.40 Tizenhat évig és azon túl. 16.25 Rajzfilm. 16.40 A szavak mögött. 17.10 Hírek. 17.20 A sáv. Tévéjáték. 19.00 Híradó. 19.40 Kámerával a világ körül. 20.00 Világhíradó. 20.55 Zenés műsor Jerzavából. 21.35 Mihail Lomonoszov. 3. rész. 22.35 Hírek. 23.00 Szofia Rotaru énekel.

MOZI (folytatás) BUDAPEST, 2.: 17.53 Műsorismertetés. 17.55 Képzőművészet. 18.00 Pannón Krónika. 19.00 Tévétorna. 19.05 Történelmi videók: Isztambul. NSZK ismeretterjesztő film. 20.00 Ultimatum. Dokumentumfilm. 20.40 Paganin: Etdők. 21.00 Híradó. 2. 21.20 Betűreklám. 21.25 Míra háza. NSZK tévéfilm. 22.35 Képzőművészet. POZSONY, 1.: 9.20 Tévéfilm (ism.). 10.45 Orvosi tanácsok. 10.55 Honvédelmi magazin (ism.). 11.35 Dokumentumfilm. 11.55-12.25 Tévébörze. 16.35 Fiatalkori (ism.). 17.05 Metronóm. Könyvüzenet magazin. 17.45 Laosz. Dokumentumfilm. 18.00 Közép-szlóvakiai magazin. 18.20 Esti mese. 18.30-19.00 Kék fény. 19.30 Híradó. 20.00 Szejk a derék katoná. Cseh film. 21.50 Találkozás barátokkal. 22.30 Az NDK TV zenés szórakoztató műsora. POZSONY, 2.: 16.00 Utórok magazinja. 17.00 Maja, a méhecske. Rajzfilmsorozat. 17.25 Szállnak a darvak. Szovjet film. 19.00 Tv-torna. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.05 Téveopera. 20.55 Utazó kamera (Lisszabon). 21.30 Híradó. 22.00 Világhíradó. 22.15 Majomművészet. Amerikai tévésorozat. MOSZKVA, 1.: 14.00 Hírek. 14.15 Dokumentumfilm. 14.40 Hangverseny. 15.05 Hírek. 15.10 A jelenkor és a munkaszolgálat. 15.40 Tizenhat évig és azon túl. 16.25 Rajzfilm. 16.40 A szavak mögött. 17.10 Hírek. 17.20 A sáv. Tévéjáték. 19.00 Híradó. 19.40 Kámerával a világ körül. 20.00 Világhíradó. 20.55 Zenés műsor Jerzavából. 21.35 Mihail Lomonoszov. 3. rész. 22.35 Hírek. 23.00 Szofia Rotaru énekel.

MOZI (folytatás) BUDAPEST, 2.: 17.53 Műsorismertetés. 17.55 Képzőművészet. 18.00 Pannón Krónika. 19.00 Tévétorna. 19.05 Történelmi videók: Isztambul. NSZK ismeretterjesztő film. 20.00 Ultimatum. Dokumentumfilm. 20.40 Paganin: Etdők. 21.00 Híradó. 2. 21.20 Betűreklám. 21.25 Míra háza. NSZK tévéfilm. 22.35 Képzőművészet. POZSONY, 1.: 9.20 Tévéfilm (ism.). 10.45 Orvosi tanácsok. 10.55 Honvédelmi magazin (ism.). 11.35 Dokumentumfilm. 11.55-12.25 Tévébörze. 16.35 Fiatalkori (ism.). 17.05 Metronóm. Könyvüzenet magazin. 17.45 Laosz. Dokumentumfilm. 18.00 Közép-szlóvakiai magazin. 18.20 Esti mese. 18.30-19.00 Kék fény. 19.30 Híradó. 20.00 Szejk a derék katoná. Cseh film. 21.50 Találkozás barátokkal. 22.30 Az NDK TV zenés szórakoztató műsora. POZSONY, 2.: 16.00 Utórok magazinja. 17.00 Maja, a méhecske. Rajzfilmsorozat. 17.25 Szállnak a darvak. Szovjet film. 19.00 Tv-torna. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.05 Téveopera. 20.55 Utazó kamera (Lisszabon). 21.30 Híradó. 22.00 Világhíradó. 22.15 Majomművészet. Amerikai tévésorozat. MOSZKVA, 1.: 14.00 Hírek. 14.15 Dokumentumfilm. 14.40 Hangverseny. 15.05 Hírek. 15.10 A jelenkor és a munkaszolgálat. 15.40 Tizenhat évig és azon túl. 16.25 Rajzfilm. 16.40 A szavak mögött. 17.10 Hírek. 17.20 A sáv. Tévéjáték. 19.00 Híradó. 19.40 Kámerával a világ körül. 20.00 Világhíradó. 20.55 Zenés műsor Jerzavából. 21.35 Mihail Lomonoszov. 3. rész. 22.35 Hírek. 23.00 Szofia Rotaru énekel.

SZÍNHÁZ

Csokonai Színház 19 órákor Pillangókisasszony — Gózon-Bérlét. Művelődési Központ 19 órákor Tóték — Bajor-Bérlét.

TELEVÍZIO

BUDAPEST, 1.: 9.03 Műsorismertetés. 9.05 Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10 Cervantes élete. Spanyol tévéfilmsorozat. IX/6. rész. 10.05 A természet akváriuma. Búvárkodás Venezuela folyóiban. 10.45 Képzőművészet. 17.08 Műsorismertetés. 17.10 Hírek. 17.15 Toronyóra. Benedek István

RÁDIO

KOSSUTH: 4.30-7.59 Jó reggelt! 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. Kb. 8.15 Mal programok. 8.20 Egy